

EL GUST PER LA LECTURA

PETER PAN

CURS 2021-2022

PRIMER CICLE D'ESO

QUADERN DE L'ALUMNE

MERITXELL MAZA FARRAN

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

*el gust per
la lectura*

Programa
biblioteca
escolar
"punteu"

El gust per la Lectura 2021 – 2022

Primer i segon d'ESO

Literatura fantàstica

Quadern per a l'alumnat

Departament d'Educació

Sub-direcció General de Plurilingüisme

Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Meritxell Maza Farran

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. 2La llicència completa es pot consultar a: [Creative Commons — Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional — CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ÍNDEX DE CONTINGUTS

GUIA DE LECTURA	4
ABANS DE LA LECTURA.....	8
DURANT LA LECTURA	29
CASA DELS DARLING (capítols 1-3)	30
EL PAÍS DE MAI-MÉS (capítols 4-7).....	44
AVENTURES I SECRETS (capítols 8-11)	52
LA BATALLA FINAL (capítols 12-15).....	54
EL RETORN A CASA (capítols 16 i 17)	56
DESPRÉS DE LA LECTURA.....	59
LA LITERATURA FANTÀSTICA.....	59
LA VEU NARRATIVA	60
LA TIPOLOGIA TEXTUAL.....	62
LES IL·LUSTRACIONS DE MABEL LUCIE ATWELL	64
L'ESTRUCTURA DE LA NOVEL·LA.....	66
ELS PERSONATGES	71
ITINERARI DE LECTURA.....	77
FEM UN BIBLIOTRÀILER?	79
REFLEXIONS TEMÀTIQUES.....	83
BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	91
FILMOGRAFIA.....	93

GUIA DE LECTURA

Oi que us sona la història de Peter Pan? Fàcilment, al llarg de la vostra infantesa haureu estat en contacte, en algun instant, amb el contingut de l'obra que tenim entre mans. Un conte, una pel·lícula d'animació o una d'aventures, un espectacle teatral o de titelles... Ben segur que coneixeu alguns dels personatges, n'heu sentit a parlar o fins i tot us hi heu volgut emmirallar en algun moment.

Potser aquest relat us fa pensar en aventures increïbles, fades, pirates o mons imaginaris i fantasiosos, perquè, com ja sabeu, Peter Pan és la meravellosa història d'un nen que no volia créixer, i de com la Wendy i els seus germans aprenen a volar, se'n van a la terra de Mai-més, on viuran aventures increïbles i coneixeran éssers meravellosos com fades i sirenes, però també s'enfrontaran als terribles pirates al costat dels nois perduts.

A més a més, segur que en moltes ocasions, de petits, heu espremut la vostra imaginació per inventar éssers meravellosos o indrets irrealment en els quals éreu els protagonistes, o bé realitats diferents que us permetien escapar no només de l'avorriment sinó d'allò que no volíeu o no us venia de gust fer. O potser us heu somniat desperts pensant que podíeu fer desaparèixer màgicament un problema o que utilitzàveu algun poder o truc i fèieu una broma impossible a algú.

El gènere fantàstic i d'aventures té molts altres protagonistes coneguts i mons màgics plens d'elements sobrenaturals que molts de vosaltres haureu anat descobrint a través del cinema, la televisió o els llibres, com ara *La història interminable*, les aventures de *Harry Potter*, *El senyor dels anells*, *Les cròniques de Nàrnia* o *Joc de trons*.

El llibre que teniu a les mans, però, a banda d'aquests components fantàstics, d'emoció i d'entreteniment és també un clàssic, i com a tal parla de sentiments, de relacions i d'inquietuds que són universals i que tots i totes podem

experimentar en algun moment de la nostra vida. I aquí rau una de les claus de la tria d'aquesta lectura.

Aquest document ha de servir-vos com a guia per acompanyar-vos en la lectura i l'aprofundiment del llibre de l'escriptor escocès J. M. Barrie. Per ajudar-vos a treure l'entrellat de la història, a comprendre profundament els personatges, els conflictes i motivacions que els empenyen a actuar d'una manera o altra, l'estructura del relat, els temes que hi apareixen, el llenguatge que l'autor utilitza, la ironia que impregna cada pàgina i també a reflexionar sobre les relacions que podem establir amb la nostra pròpia realitat.

L'estructura del quadern que teniu a les mans, que està pensat, és la següent:

- ✚ **Abans de la lectura.** En aquesta secció s'hi recullen les propostes per fer abans de començar a llegir. Aquestes activitats tenen per finalitat activar els coneixements previs que posseïu i que us serviran per comprendre molt millor la lectura. A més, us ajudaran a entendre els mecanismes de funcionament del gènere fantàstic i us permetran endinsar-vos en l'obra que es tracta a la guia.
- ✚ **Durant la lectura.** Tot seguit s'enceta l'apartat més extens, en què es proposen activitats destinades a la comprensió del contingut i a l'observació de determinats aspectes formals de l'obra a la vegada que fareu connexions amb la seva funció comunicativa i amb la reflexió metalingüística.
- ✚ **Després de la lectura.** Aquest quadern finalitza amb un apartat de propostes i suggeriments per fer després de la lectura. Es tracta d'establir connexions entre les temàtiques que planteja l'obra i el món exterior tot aplicant-hi una mirada creativa.

Aquí en teniu la referència bibliogràfica:

BARRIE, J. M (2019): *Peter Pan*. Editorial Labutxaca

I ara, tal com ens interpel·la el propi autor en la dedicatòria,

«**Lectors intrèpids,**

[...]Esteu a punt per volar? Recordeu: la segona a la dreta i recte fins a la matinada! »

ABANS DE LA LECTURA

ABANS DE LA LECTURA

1. El llibre que esteu a punt de començar és una novel·la. Segur que molts de vosaltres ja coneixeu què és i probablement també en sabreu donar una definició més o menys acurada. Per si de cas, llegiu el quadre següent i repasseu-ho:

En la novel·la s'expliquen uns fets protagonitzats per uns personatges que tenen lloc en un temps i un espai determinats.

Trobem una definició més completa a l'entrada d'aquest [terme al Diccionari de l'IEC](#), en la qual llegim que la novel·la és el «gènere literari narratiu, generalment en prosa i d'una extensió que pot ésser considerable, que pot fer servir o integrar qualsevol procediment tècnic de composició i qualsevol modalitat expressiva, i presenta una temàtica que abraça de les aventures heroiques i fantàstiques a la representació realista de personatges i accions.»

A partir d'aquí, descobrim que els relats poden ser de dos tipus:

Relat realista: els fets que ens explica un text narratiu poden ser reals o versemblants quan fan referència a esdeveniments que tenen voluntat de recrear llocs i situacions mitjançant el tractament de personatges i ambients.

Relat fantàstic: els fets poden ser fabulosos o inversemblants. Consisteix a explicar fets, descriure llocs o introduir elements estretament relacionats amb la imaginació.

Llegiu el [prefaci](#) o [pròleg](#) de *Peter Pan*, això és, el text de presentació que escriu l'autor a la primera pàgina. Quines pistes ens dona sobre el contingut de l'obra? Us atreviríeu a classificar-la en realista o fantàstica només amb aquesta informació? Quines paraules clau us han decantat per l'un o l'altre tipus de relat?

2. Què penseu que és la literatura fantàstica? Quins elements la caracteritzen? Quines novel·les, contes, pel·lícules o relats penseu que poden pertànyer a aquest gènere? N'heu vist o llegit alguna? Ompliu el següent mapa conceptual sobre tot allò que sapiguen al voltant del gènere fantàstic. Compartiu les respostes amb els companys quan acabeu l'activitat.

3. Un cop hagueu reflexionat sobre la noció de fantasia, us demanem que llegiu atentament dues definicions sobre aquest terme i que n'extraieu les idees bàsiques. A partir d'aquí, tot combinant-les amb les que heu compartit anteriorment a l'aula, elaboreu la vostra pròpia definició de «fantasia»:

Si recorrem a la definició del terme [fantasia de l'Enciclopèdia Catalana](#) veureu que ens presenta el fantàstic com al gènere que «és caracteritzat per una temàtica irreal, nascuda de la fantasia per l'aparició d'elements i personatges imaginaris i extranaturals o per la incorporació de tècniques que creen una atmosfera d'irrealitat».

Dos dels grans teòrics de la literatura fantàstica, John Clute i John Grant, a *The Encyclopedia of Fantasy* (1997), redueixen la problemàtica de l'etiqueta «literatura fantàstica» tot contraposant-la al realisme. En aquest sentit, és fantàstic tot allò que no és realista i, a partir d'aquí, distingeixen tres grans subgèneres:

- 1) la ciència-ficció, si allò predominant a l'obra és una teorització científica o pseudocientífica dels fets;
- 2) la fantasia, si allò predominant és l'aspecte màgic o sobrenatural;
- 3) i el terror fantàstic, si l'obra té com a objectiu provocar una emoció d'angoixa o una sensació de por en el lector.

La fantasia és...

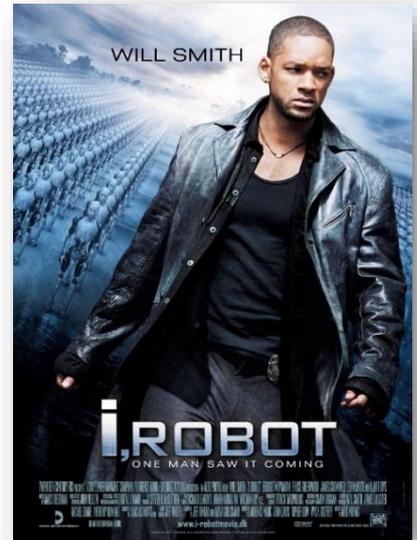

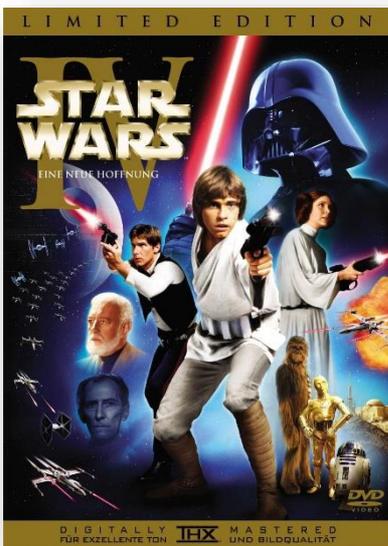
4. Tenint en compte la informació que heu treballat en les dues activitats anteriors, busqueu informació a internet sobre les següents pel·lícules. Llegiu-ne l'argument, visioneu-ne un fragment o el tràiler i justifiqueu la classificació en els gèneres o subgèneres que teniu a la graella.

El laberint del faune (2006), de Guillermo del Toro.

i, robot, (2004),
d'Alex Proyas

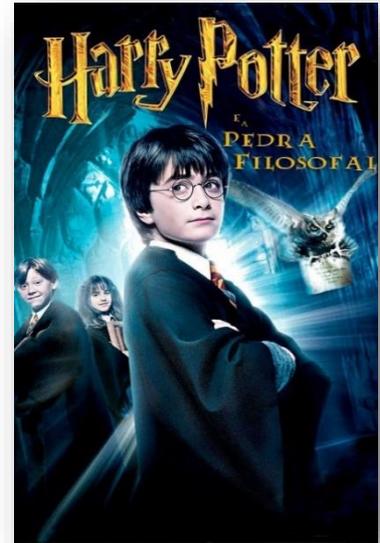
Star Wars, episodi IV: Una nova esperança,
(1977), de George Lucas

Peter Pan, de J. M. Barrie

Dracula (1992), de Francis Ford Coppola

Harry Potter i la pedra filosofal
(2001), de Cris Columbus

Joc de trons (2011), de Jeremy Podeswa

Peter Pan, de J. M. Barrie

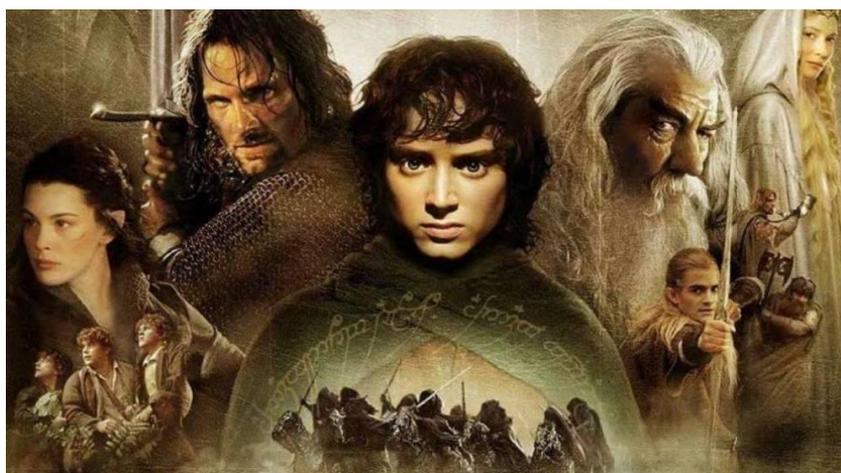
2001: A Space Odyssey (1968), d'Stanley Kubrick

La pell freda (2017), de Xavier Gens

El senyor dels anells. La comunitat de l'anell (2001), de Peter Jackson

Ciència-ficció	Terror fantàstic	Fantasia

Alguns dels films anteriors estan basats en novel·les o relats, sabríeu dir-ne quins? Qui en són els autors? Investigueu una mica i completeu la taula següent:

Pel·lícula/sèrie	Novel·la/relat...	Autor	Títol original i any de publicació

5. Abans de començar la lectura, amb el llibre a les mans, observeu la coberta. Quins elements n'identifiqueu? Quines hipòtesis faríeu sobre la lectura que començareu tot seguit?

Elements de la coberta:

Hipòtesis sobre la lectura

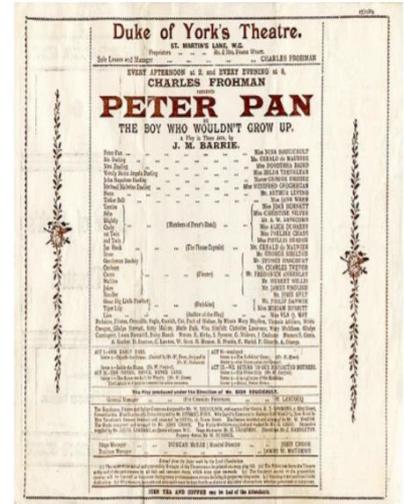
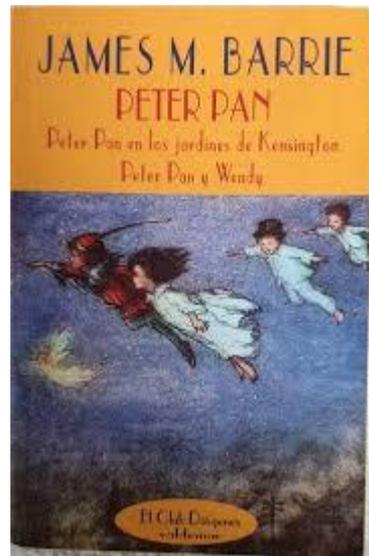
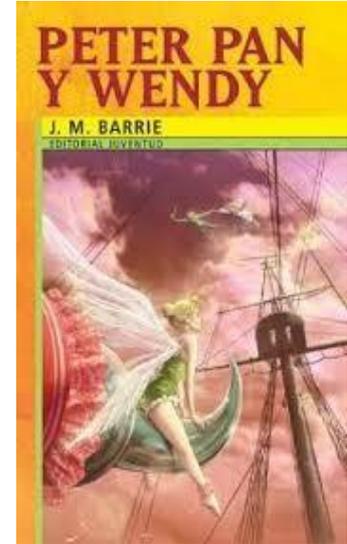
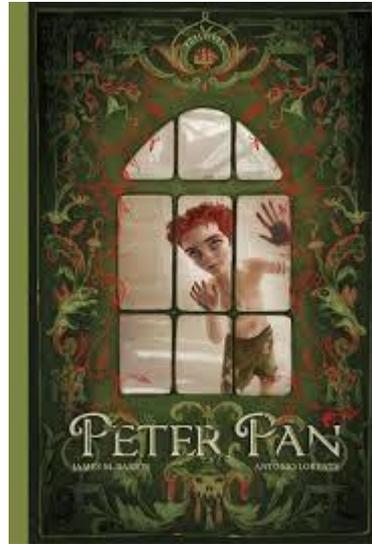
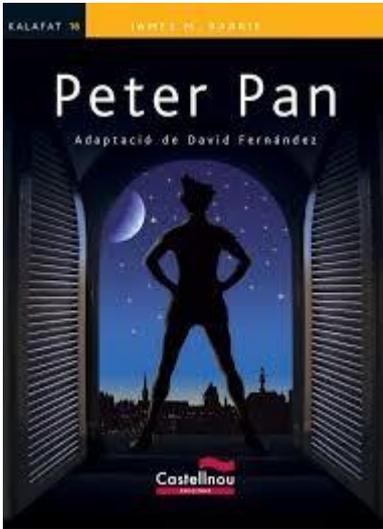
- a) Llegiu ara el text introductori i compareu els elements que conté amb la il·lustració de la coberta i de la contracoberta. Hi ha informacions que es repeteixen tenint en compte el text i les il·lustracions?

Peter Pan, de J. M. Barrie

b) Tot seguit, feu el mateix exercici però tenint en compte altres edicions de l'obra, a fi d'acumular com més informació millor. Fixeu-vos tant en els elements gràfics com en el disseny i en el títol i subtítols de l'obra (si n'hi ha).

Quins elements en comú tenen totes les cobertes?

Quadern de l'alumne

Quins elements són diferents?

c) Quin és el títol original de l'obra? En quina llengua està escrita?

6. A la pregunta anterior heu pogut investigar al voltant d'algunes de les cobertes i del títol del llibre; així doncs, esteu preparats per seguir la recerca i realitzar la fitxa d'identitat de l'obra. Paeu atenció perquè Peter Pan és un personatge força conegut i present en l'imaginari comú!

a) Primer de tot, ompliu la fitxa d'identitat de l'obra i després escriviu-ne una conclusió:

Títol:

Autor:

Any de publicació:

Llengua original:

Particularitat:

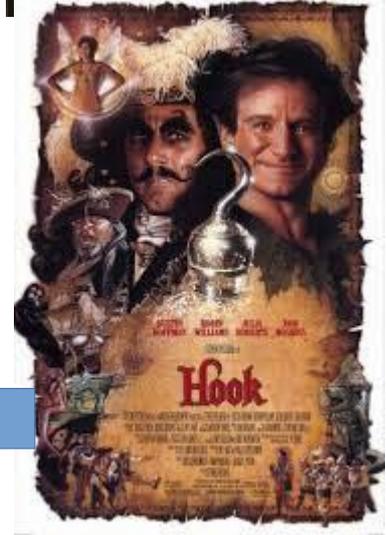
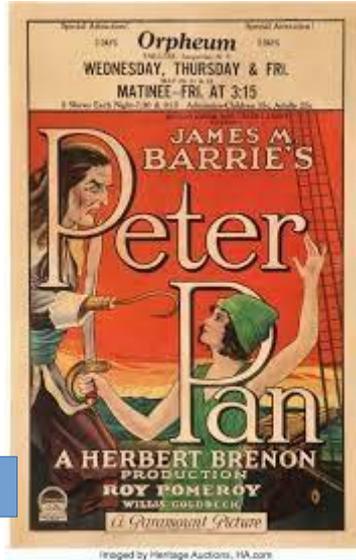
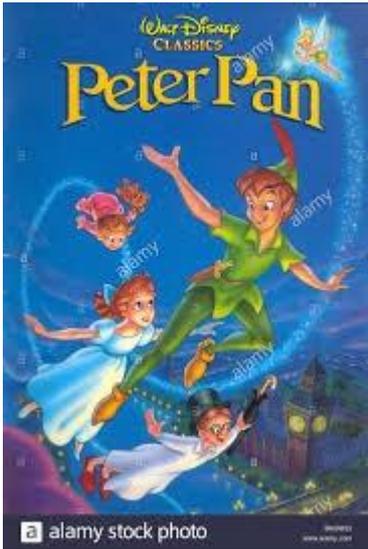
Conclusió:

b) Fixeu-vos ara en les cobertes corresponents a les diferents versions cinematogràfiques que s'han fet de l'obra. Feu recerca i relacioneu els títols amb les imatges:

- 1- *Peter Pan*, P.J. Hogan (director), 2003.
- 2- *Peter Pan*, Disney, 1953
- 3- *Peter Pan*, Herbert Brenon (director), 1924
- 4- *Hook*, S. Spielberg (director), 1991
- 5- *Pan*, J. Wright (director), 2015

Peter Pan, de J. M. Barrie

c) Per acabar, feu recerca a la xarxa o a biblioteques per veure quines altres versions de l'obra han aparegut. La graella següent us hi pot ajudar:

Contes infantils	Còmic i novel·la gràfica	Obra de teatre	Òpera Musicals	Altres (jocs, etc.)

7. I ara, digueu, què en sabeu d'en Peter Pan? I de la història que en va escriure en Barrie?

a) I del País de Mai-més? On és? N'heu sentit a parlar mai? Qui hi viu? Com s'hi pot arribar? Com és? Quines coses hi ha? Quins éssers l'habiten?

b) Què en sabeu de la història de Peter Pan? Encerceleu els tres intrusos de la llista següent:

c) Activeu els coneixements previs. Sou capaços de retrobar els personatges de la història sense fer cap consulta?

Descripció del personatge	Qui és?
És un infant extraordinari que decideix que no vol créixer més. Així que marxa de casa i troba el país de Mai-més. En aquesta illa es converteix en el capità dels nois perduts.	
És la filla d'una família anglesa. Pren cura dels dos germans seus més petits fins que en Peter Pan entra a la seva cambra i se l'endú al país de Mai-més.	
És una petita fada que viu amb en Peter Pan al país de Mai-més. Emet llum i s'expressa amb un llenguatge particular.	
És el capità del Jolly Roger. És l'enemic d'en Peter Pan.	

Set nens que són a l'illa des que són petits i que no es fan mai grans.	
Un dels animals que viu al país de Mai més i que emet un so de tic-tac perquè té un rellotge dins l'estómac.	

8. Si heu arribat fins aquest punt, heu de tenir ben clares algunes de les característiques de l'obra i del seu argument. Cal, per tant, que us fixeu ara en l'autor de *Peter Pan*. Us proposem una lectura de l'article de la Viquipèdia que us hem seleccionat [aquí](#) perquè després pugueu completar-ne la fitxa:

DADES PERSONALS
Dades biogràfiques (nom complet, data i lloc de naixement i mort)

FORMACIÓ ACADÈMICA

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

OBRA

INTERESSOS

SOBRE J. M. BARRIE...

Escriptor

Heu llegit alguna dada o aspecte biogràfic de l'autor que us hagi sorprès? Quina? Penseu que algun aspecte de la seva vida el va condicionar a escriure relats fantàstics sobre un nen que no creix mai?

9. La figura de Peter Pan està inspirada en el déu Pan de la mitologia grega. Trobareu altres referències mitològiques a l'obra en les figures de les sirenes i les fades. Investigueu tot plegat i anoteu els resultats de la vostra cerca en aquest quadre. Penseu que la darrera columna caldrà que l'aneu completant i revisant a mesura que avanceu en la lectura de l'obra!

Personatge de Barrie	Personatge mitològic	Descripció del personatge mitològic	Punts en comú i divergents
Peter Pan	Pan		
Les sirenes			

Personatge de Barrie	Personatge mitològic	Descripció del personatge mitològic	Punts en comú i divergents
Les fades			

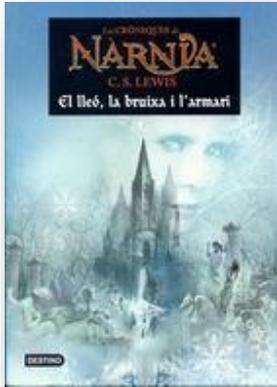
10. L'obra de Barrie fa múltiples referències literàries i simbòliques a d'altres textos (alguns els teniu a la graella). Busqueu-ne informació i anoteu les idees bàsiques que en destacaríeu. A mesura que aneu llegint, completeu l'última columna:

Referències	Descripció	Relació amb Peter Pan de Barrie
<u>Himne homèric a Pan</u>		
La literatura fantàstica anglesa: <u>Alícia al país de les meravelles</u> , Lewis Carrol (1865)		
<u>L'illa del tresor, de Robert Louis Stevenson (1883)</u>		

11. Tot seguit us presentem dos fragments d'històries famoses que aporten maneres diferents d'accedir al món imaginari. Contrasteu-les i extraieu-ne conclusions que us seran útils per entendre i endinsar-vos en l'obra que llegireu.

I de seguida es trobaren en una habitació que era absolutament buida a excepció d'un enorme armari, d'aquells que tenen una lluna a la porta. No hi havia res més a l'estança, tret d'una mosca vironera morta a la lleixa de la finestra.

—Aquí no hi ha res! —anuncià en Peter, i tots van desfilir de nou cap a fora de la cambra..., tots llevat de la Lucy.

Ella s'hi va quedar perquè li va semblar que valdria la pena de provar d'obrir la porta de l'armari, per bé que estava quasi segura que estaria tancada amb clau. Amb sorpresa, però, va veure que cedia i s'obria amb tota facilitat, mentre en queien dues boles de naftalina.

Guaitant a l'interior, hi va veure una colla d'abrics penjats: la majoria eren llargs abrics de pell. A la Lucy no hi havia res que li agradés tant com la flaire i el tacte de les pells. Immediatament es va ficar a l'armari, entre els abrics, i va començar a refregar-hi la cara, tot deixant la porta oberta, no cal dir-ho, perquè sabia que era una ximpleria tancar-se un mateix en un armari. Tot seguit, s'hi va anar endinsant i va descobrir que hi havia una segona renglera d'abrics penjats darrere de la primera. Allí dins, era gairebé completament fosc, i la nena estirava els braços cap endavant per no topiar de cara contra el fons de l'armari. Va fer una passa endavant..., després dues o tres més..., sempre esperant de tocar la fusta amb les puntes dels dits. Però no la sentia...

«Deu ser un armari sorprenentment enorme», pensava la Lucy, mentre continuava avançant i anava separant els suaus faldons dels abrics per poder passar.

Després va notar que trepitjava alguna cosa que cruixia.

«Són boles de naftalina?», es va dir, tot acotant-se per palpar-les amb la mà. Però en comptes de trobar la dura i suau superfície de fusta de la base de l'armari, va tocar una cosa blana, polposa i extremament freda.

«Això sí que és estrany!», va pensar, alhora que avançava un parell de passes més.

En aquell moment, va sentir que el que li fregava la cara i les mans no eren pas les pells suaus, sinó una cosa dura i aspra, i fins i tot punxosa.

—Ui, semblen branques d'arbres! —va exclamar la Lucy.

I aleshores va veure que hi havia una llum que brillava al seu davant; no pas a un parell de pams, on hauria d'haver estat el fons de l'armari, sinó a molta distància. Una cosa freda i tova anava caient sobre el seu cap. Tot seguit, s'adonà que es trobava al mig d'un bosc, en plena nit, amb una capa de neu sota els peus i tot de borrallons que queien.

C. S. Lewis (2016): [Les cròniques de Nàrnia](#), Ed. Estrella Polar (pàg. 15 a 17)

Les Aventures d'Àlícia al país de les Meravelles, Lewis Carroll (1865):

L'Àlícia començava a estar cansada de seure al costat de la seva germana, al marge d'un riu, i de no tenir res a fer; una o dues vegades havia donat un cop d'ull al llibre que llegia la seva germana; però no hi havia dibuixos ni diàlegs. «I de què serveix un llibre» va pensar l'Àlícia, «sense dibuixos ni diàlegs?». Així, doncs, es va posar a considerar (tan bé com va poder, perquè la calor del dia la deixava endormiscada i ensopida) si el plaer de fer una

garlanda de margarides la compensaria de la molèstia d'alçar-se i collir-les, quan, de cop i volta, un Conill Blanc d'ulls rosats li va passar corrent pel costat.

No hi havia res de gaire extraordinari en aquest fet; i l'Àlícia tampoc no va trobar gaire estrany que el Conill digués a mitja veu: «Òndia, òndia, arribaré massa tard!». (Més tard, quan hi va tornar a pensar, se li va acudir que se n'hauria d'haver meravellat; però, de moment, tot li va semblar bastant natural). Ara bé, quan el Conill, per estrany que semblés, es va treure un rellotge de la butxaca de l'armilla, se'l va mirar i després va continuar corrent, l'Àlícia es va aixecar espantada, perquè li va passar pel cap que no havia vist mai cap conill que es tragués un rellotge de la butxaca de l'armilla. I, excitada per la curiositat, es va posar a córrer pel camp al darrere d'ell, i, afortunadament, va arribar a temps de veure com es ficava a dintre

d'una gran llodriguera que hi havia sota una tanca. Al cap d'un instant, l'Àlícia s'hi va ficar darrere, sense pensar, ni una sola vegada, com dimonis en tornaria a sortir.

La llodriguera era recta com un túnel durant un bon tros, i després s'enfonsava de sobte, tan de sobte que l'Àlícia no va tenir ni un moment per pensar a aturar-se abans que es trobés caient avall per un pou que semblava molt fondo. O bé el pou era molt fondo o bé ella queia molt a poc apoc, perquè, mentre queia, va tenir molt de temps per mirar al seu voltant i per

preguntar-se què passaria després. (...) va mirar els costats del pou, i es va adonar que eren plens d'armaris i prestatges de llibres; va veure, a diferents llocs, mapes i quadres penjats amb clavilles de fusta.»

(Àlícia al país de les meravelles. Lewis Carroll. 1996. Editorial Empúries. Traducció de Salvador Oliva.)

Ara responeu:

	Àlícia al país de les meravelles	Les cròniques de Nàrnia
Estat de la protagonista		
Situació		
Element fora del comú		
Descripció de l'accés al món màgic		

Hi ha moltíssims altres exemples de narrativa fantàstica que presenten una manera específica d'accedir al món imaginari. Citeu-ne d'altres exemples que recordeu:

DURANT LA LECTURA

DURANT LA LECTURA

12. Abans de començar a llegir penseu a elaborar un recull de totes les paraules el significat de les quals desconeu. Entendre el significat dels mots és important per augmentar el vostre vocabulari i també per millorar moltíssim l'ortografia!

Subratlleu les paraules desconegudes durant la lectura de cada capítol i dediqueu uns minuts al final de la sessió de la lectura a fer una breu cerca del significat al diccionari. Afegiu-hi una imatge, dibuix o emoticona per tal de representar el concepte i recordar-lo amb més facilitat. A mesura que aneu afegint-hi termes, definicions i icones podeu elaborar un mural digital (amb eines com ara [canva](#), [genially](#), [glogster](#)...) o amb cartolines en petits grups i penjar-lo a l'aula o a l'entorn digital de l'aula (Classroom, sites, etc.)

GLOSSARI		
Mot desconegut	Significat	Imatge o emoticona

13. Heu provat mai de llegir amb un llapis a la mà? O amb notes adhesives de colors? Podeu ressaltar alguna informació rellevant, registrar què els passa als protagonistes, on es troben o què senten, recordar un fragment que ens ha arribat a l'ànima, que ens ha sobtat o que ens ha fet riure...

Feu-ho! Mentre llegiu, quedeu-vos amb aquelles frases colpidores, elements o passatges que us cridin l'atenció i aneu anotant-les en aquest quadre. En acabar la lectura, les podreu posar en comú amb els companys. Podeu utilitzar una taula com

aquesta:

Pàgina	Citació, dada...	Per què m'ha cridat l'atenció?
pàg. 29	Els llumets de nit són els ulls que la mare deixa darrere seu per guardar els seus fills	Aquest fragment m'agrada perquè...

CASA DELS DARLING (capítols 1-3)

14. Un dels darrers aspectes que cal abordar per ajudar-vos a comprendre millor la lectura i a gaudir-ne és l'escriptura irònica en què participa Barrie. Cal que estigueu preparats per copsar aquest esperit incisiu molt present al començament de l'obra, quan l'autor ens presenta la família Darling. Primer de tot, però, caldrà que indagueu sobre què és la [ironia](#).

Un cop ho tingueu clar, us presentem un microconte de Calders a partir del qual reflexionarem sobre aquest recurs literari:

«Discreció»

Van convidar-lo a pensar i digué que no volia donar molèsties, que ja pensaria a casa.

(Invasió subtil i altres contes. Ed. 62)

a) Resumiu l'argument del conte:

b) Què vol dir discreció?

c) Què us ha sorprès del conte? Per què?

d) Relacioneu d'alguna manera el fet de pensar i molestar? Pot molestar que algú pensi?

e) Hi ha alguna situació en què vosaltres respondríeu de forma similar o hagueu sentit una resposta que s'hi assembli: «ja ho faré a casa»?

f) Quina relació creieu que pot tenir el títol amb el conte?

g) Quina penseu és la intenció o el propòsit que l'autor vol transmetre al lector amb aquest conte?

16. I ara que ja coneixeu aquest recurs literari, subratlleu en les primeres pàgines del text alguna situació que us sembli irònica i expliqueu per què creieu que ho és. Compartiu-les a classe i compareu si heu triat les mateixes.

17. Com se'ns descriu la mare de la Wendy? Què penseu que hi deu guardar en la capseta més amagada, de la qual el senyor Darling no en sap res?

18. Què enteneu que és el «bes» del qual se'ns parla tant a l'obra? Amb què el confon en Peter? Què li regala a la Wendy en comptes d'un petó?

19. Descriviu el senyor Darling de forma acurada segons el contingut d'aquests primers capítols. De què presumeix davant de la Wendy? Què en penseu de la seva actitud?

20. Com és la família Darling? Quina opinió en teniu, d'aquesta família?

21. L'autor, en aquest primer capítol, ens vol transmetre i expressar una idea molt determinada de la maternitat i de la dona, en la qual us haureu de fixar amb una mica de detall al llarg de tota la novel·la.

Abans d'abordar la qüestió, però, cal que tinguem en compte el context històric en què es va escriure l'obra. El model en el qual s'inspira Barrie és la pròpia experiència: la societat victoriana de finals del segle XIX.

Llegiu-ne una mica en [aquest article de la viquipèdia](#) (només els apartats sobre la societat i les classes socials) i fixeu-vos bé en les il·lustracions que apareixen a dreta del text.

Hi alguna imatge o informació que us ha sorprès? Quina? Per què?

22. Fixeu-vos en aquesta imatge, que representa una família típica benestant d'aquesta època. Quines característiques penseu que coincideixen amb els Darling?

23. Ara que ja en sou una mica més conscients, quina és la idea de la maternitat que Barrie vol expressar en aquests primers capítols? I la de la dona?

24. Què fa la senyora Darling quan els infants dormen? Per què?

25. Qui és la Nana? En què consisteix la seva feina? En què es diferencia de les altres mainaderes?

26. El segon capítol té una estructura temporal molt interessant. Al principi se'ns solapen dos moments de la història, el present i el passat. Us proposem que reconstruïu mitjançant l'ordenació dels enunciats següents què va passar el «fatídic divendres»:

- a) En Michael no es vol prendre la seva medecina.
- b) Els nens estan desprotegits i Peter Pan se'ls endú.
- c) El pare fa trampes a la juguesca i això decep els nois.
- d) Els nens juguen a recrear els seus naixements.
- e) La Nana embruta els pantalons del senyor Darling.

- f) El pare perd la seva medicina però la Wendy la hi troba.
- g) El senyor Darling accepta la invitació a sopar a casa d'uns amics.
- h) El senyor Darling, avergonyit, actua de forma negativa i castiga la gossa, allunyant-la de l'habitació dels nens.
- i) El senyor Darling no se sap fer el nus de la corbata.

1: __; 2: __; 3: __; 4: __; 5: __; 6: __; 7: __; 8: __; 9: __.

27. Ompliu la fitxa dels personatges d'en Peter Pan i de la Wendy i responeu aquestes preguntes.

a) Què hi va a fer en Peter a casa dels Darling?

b) Tothom té una ombra, per què en Peter Pan pot desempallegar-se'n?
Què deu voler dir?

- c) Discutiu en parelles o grups reduïts el fet que en Peter no sàpiga què és un bes ni entengui la gelosia de la Dringuets. Compartiu-ho amb el grup-classe. Què en penseu de la relació entre en Peter i la Wendy?

A large, empty rounded rectangle with a green border, intended for students to write their discussion or thoughts on the question.

PETER PAN

EDAT

ADREÇA

MARE

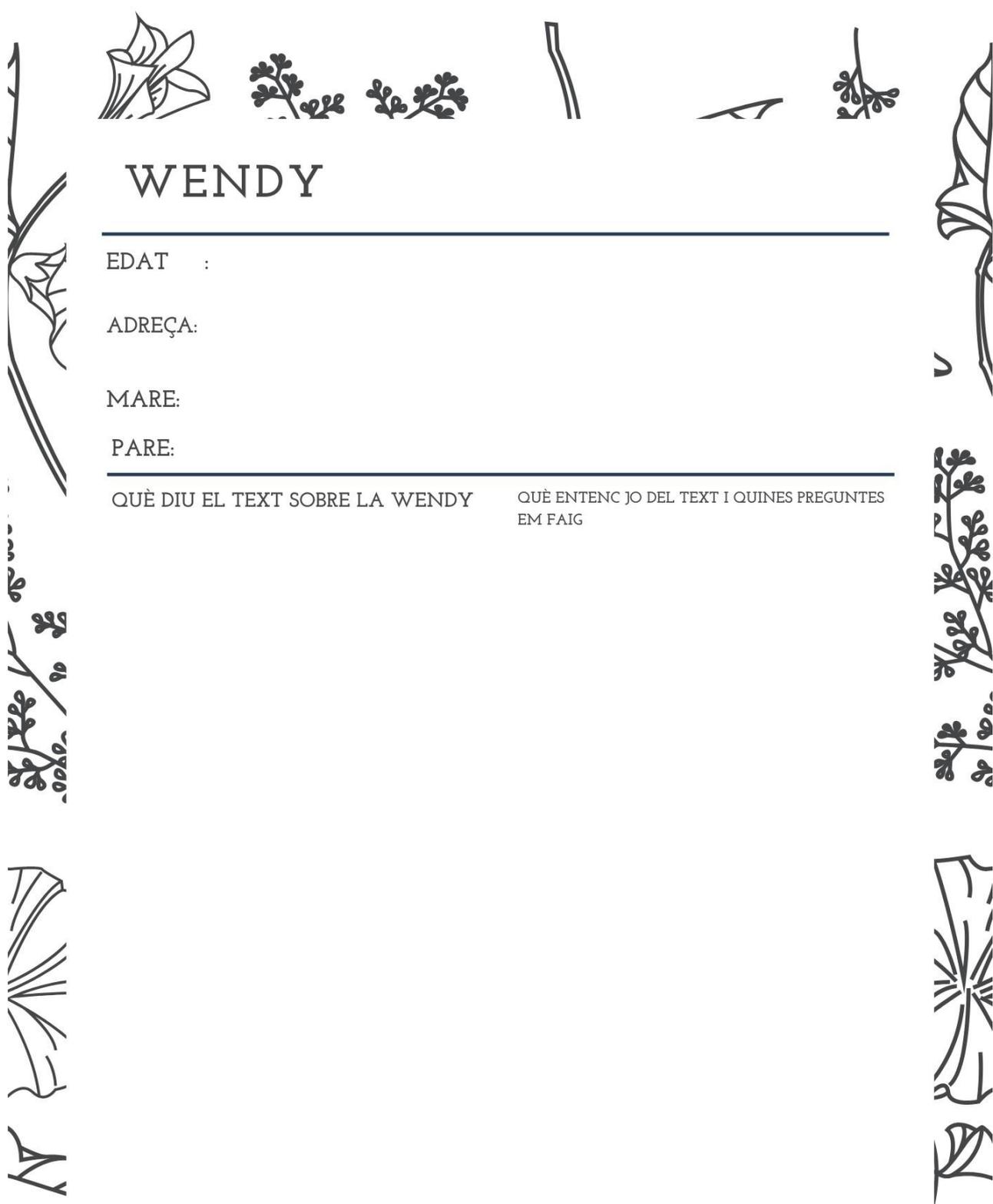
PARE

QUÈ DIU EL TEXT SOBRE PETER PAN

QUÈ ENTENC JO DEL TEXT I QUINES PREGUNTES EM FAIG

DESCRIPCIÓ

WENDY

EDAT :

ADREÇA:

MARE:

PARE:

QUÈ DIU EL TEXT SOBRE LA WENDY

QUÈ ENTENC JO DEL TEXT I QUINES PREGUNTES EM FAIG

28. Tal com haureu pogut copsar el «bes» és un element important a l'obra. En aquest sentit us pot ajudar a aportar significat al voltant d'aquest concepte el poema «A un bes frustrat» del recull *Poesia* (1957), de Josep Carner:

A UN BES FRUSTRAT

Oh bes que hauries pogut ésser,
desig que s'immola,
oh bes al fons de ma gola
com un sanglot contingut!

Què vol dir «immola»?

El bes de què parla el jo poètic ha estat donat? Què us ho fa pensar?

Tot i que amb pena et reculls
en abismes castos, dolços,
dónes un neguit als polsos
i una obscuritat als ulls.

Què vol dir «castos»? I «abismes»? Què són els «polsos»? On és el bes que no ha estat donat? Per què són castos i dolços els abismes?

Què produeix en el jo líric no haver fet aquest bes?

Hi esteu d'acord?

M'encens i mai no expires,
en flam comunicat,
amb més força i amb més fat,
amb més fum i més guspines,

Què vol dir «expires», «flam» i «guspines»?

Quines reaccions té el jo líric en no fer el bes?

tu, mai nat i mai difunt,
tot absent de qui et provoca,
que un poc d'empremta damunt
l'oferta sang d'una boca.

Quin és el significat de dir «mai nat» i «mai difunt»?

Com descriu Carner un «bes»?

29. Ara que heu entès el poema de Carner, digueu si hi veieu algun element que pugueu comparar amb l'obra de Peter Pan. Feu molta atenció al vers «tu, mai nat i mai difunt»:

30. Si recordeu la recerca que us vam proposar al voltant del mite del déu Pan en què s'inspira la figura de Peter Pan, potser recordeu també la relació que s'establia entre Pan i el dimoni. Agafant aquesta idea, compareu el fragment del text del capítol tercer i la pintura de l'any 1520-1525, *Adam i Eva* de Lucas Cranach el Vell. Quina reflexió en feu?

« –Wendy, vine amb mi i conta contes als nois perduts!
És clar que estava molt contenta que li demanessin allò, però va dir:
–Oh, estimat meu, no puc. Pensa en la mamà... A més, no puc volar, jo.
–Jo te n'ensenyaré.
–Oh, que bé saber volar!
–T'ensenyaré com saltar damunt l'esquena del vent i ens n'anirem tots dos...
–Ohhh! –va exclamar ella fascinada.
–Wendy, Wendy, per comptes de dormir al teu llit estúpid, podries estar volant amb mi i dir coses divertides a les estrelles!
–Ohhh!»

31. Copieu al requadre l'última frase del tercer capítol. Què vol dir? De quina figura retòrica es tracta? Podeu consultar-ne un llistat en el [següent enllaç](#).

32. Per finalitzar aquesta primera presa de contacte amb la novel·la, us proposem una activitat més creativa: treballeu en parelles o petits grups i realitzeu un rètol, cartell o mural representant el mapa mental del cervell d'un nen tal com ens indica el capítol 3. Ho podeu fer a mà o amb les eines digitals que més us convinguin.

Us proposem realitzar un collage per dur a terme aquesta activitat. Així doncs, haureu de buscar imatges que representin cada una de les coses de què parla la pàgina 14 de l'edició de *Peter Pan* de La butxaca.

En acabar, individualment, feu una representació del vostre propi mapa mental. Després podeu decorar l'aula amb els murals resultants o penjar-los a l'espai virtual compartit de la classe o la matèria.

EL PAÍS DE MAI-MÉS (capítols 4-7)

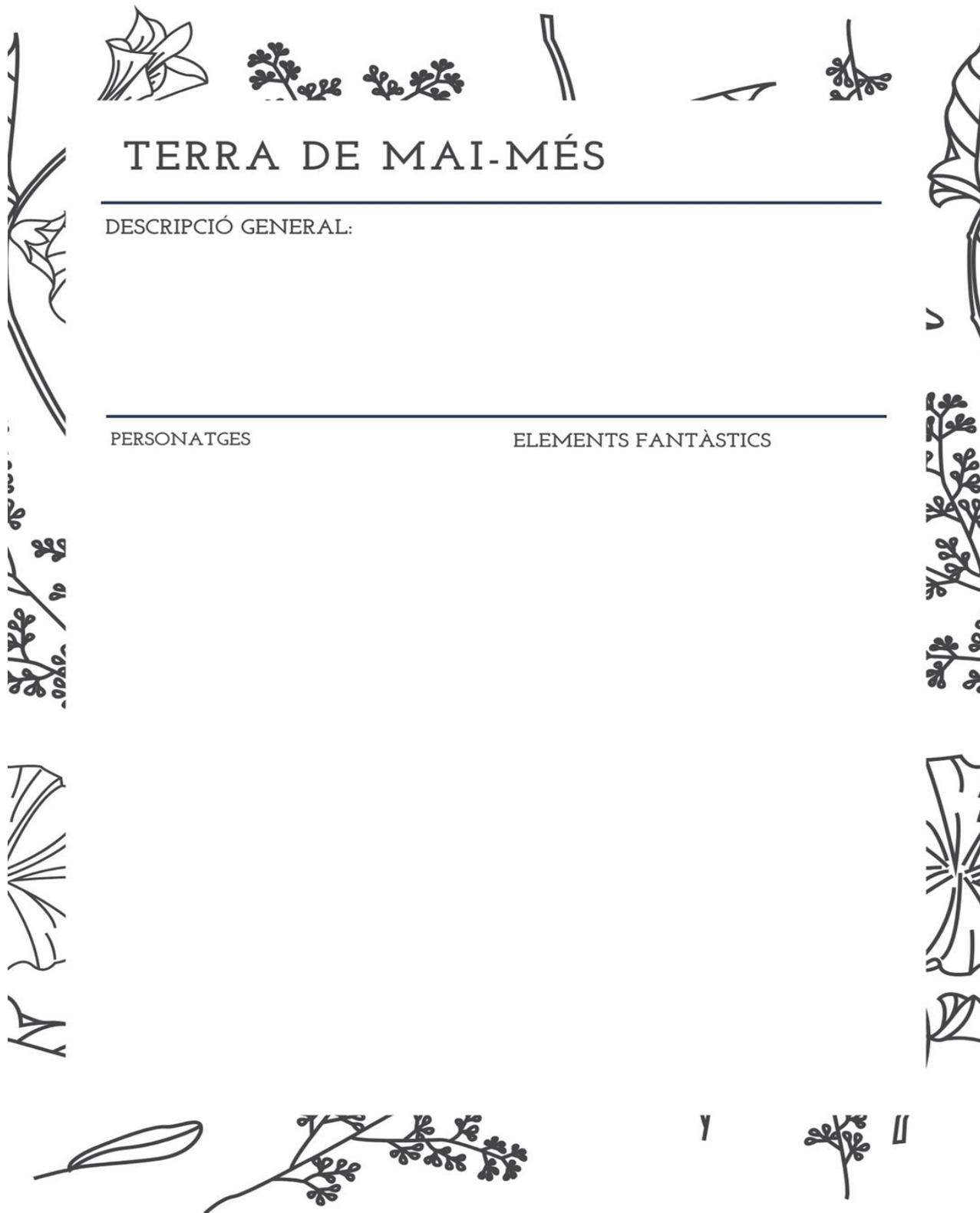
33. Descriviu breument amb les vostres paraules com és el viatge fins a l'illa. Quines dificultats tenen? Com se senten els tres germans? Per què?

34. Quan finalment arriben a l'illa, com és que els nois reconeixen alguns indrets? A què creieu que es pot deure?

35. Tal com heu procedit en el capítol anterior a l'hora de realitzar les fitxes d'identificació de la Wendy i d'en Peter Pan, feu ara la mateixa activitat en relació al país de Mai-més.

TERRA DE MAI-MÉS

DESCRIPCIÓ GENERAL:

PERSONATGES

ELEMENTS FANTÀSTICS

A què s'assembla el teu país de Mai-més? Com seria si existís?

36. Quin és el fet fatídic amb què clou el cinquè capítol? Qui el propicia? Per què creieu que ho fa?

37. Arribats a l'illa de Mai-més no trigarem a conèixer en Jas el Ganxut. Segurament conegueu altres pirates. Us en proposem alguns noms que segur que us són familiars per tal que n'escriviu alguns trets característics:

Pirata	Obra de referència on apareix	Trets destacables	Similituds/diferències amb Jas el Ganxut
Barbanegra			
Barbacoa o Long John Silver			
Jack Sparrow			
Altres			

a) Com és en Jas el Ganxut segons l'obra de Barrie? Rellegiu l'inici del cinquè capítol i anoteu els aspectes més rellevants de la descripció d'aquest personatge:

b) Quina representació fan algunes de les versions de *Peter Pan* de Jas el Ganxut? Mireu aquestes imatges i relacioneu-les amb la pel·lícula a la qual corresponen. Busqueu informació sobre els personatges de cada pel·lícula i després ompliu la graella i extraieu-ne un parell de conclusions.

1. *Peter Pan* (1953), Walt Disney Productions, EUA
2. *Hook* (1991), Steven Spielberg, EUA
3. *Peter Pan* (2003), P. J. Hogan, EUA
4. *Pan* (2015), Joe Wright, EUA

Versió	Característiques	Semblances/diferències
Hook		
Disney		
Pan (Wright)		
Peter Pan (Hogan)		

38. Un cop a l'illa van apareixent molts personatges. Per tal de no perdre'n el fil i no confondre-us, classifiqueu-los en la taula següent. Després de la lectura reprendrem aquesta activitat i us proposarem de crear-ne un sociograma.

Germans Darling	Nois perduts	Pirates	Pellrogos	Altres personatges

39. Ara que hem avançat més en el relat reprenem el tema de la feminitat i la maternitat que encetàvem a l'apartat anterior (activitat núm. 21). Sense dubtar en cap moment de la importància i de la transcendència de l'obra que llegim, cal apuntar que el tractament d'aquestes qüestions possiblement seria diferent si Barrie hagués escrit Peter Pan en l'actualitat. Heu trobat algun element que us hagi cridat l'atenció quant al tractament

de la dona fins ara? Quin és el model femení que presenta Barrie? Per reflexionar-hi us adjuntem alguns fragments de la lectura. Amb l'ajuda de les idees que es desprenen d'aquests fragments i d'altres que heu pogut llegir anteriorment, com ara la descripció de la Senyora Darling i de les tasques de què s'ocupava -al primer capítol-, feu una taula o mural a mà o bé amb alguna eina digital que conegueu que il·lustri, amb imatges o icones, segons el que explica Barrie, com s'esperava que fos i es comportés una dona a la societat victoriana de finals del segle XIX. Pengeu-los a classe o compartiu-los a l'espai digital de la matèria i debateu-hi a classe. Hi esteu d'acord? Per què?

«En Peter com que era un noi era indiferent a les aparences» (pàg. 32)

«No hi ha cap nena? - Oh, no. Les nenes són molt intel·ligents i no cauen mai del cotxet» (pàg. 38)

«I tu podries adobar la nostra roba, i fer-nos butxaques» (pàg. 40)

«En Michael podria haver dormit allí també, però com que la Wendy volia tenir un fillet i ell era el més petit, i ja sabeu com son les dones, el cas és que...» (pàg. 83)

«Realment, hi havia setmanes que no sortia a l'exterior, tret potser d'una estona a la tarda, amb la mitja. Cuinar, us ho puc dir, la tenia lligada als fogons.» (pàg. 84)

«L'estona favorita de la Wendy per cosir i sargir era quan tots se n'havien anat al llit. Aleshores, com ella mateixa deia, tenia un respir i l'ocupava fent coses noves per als nens; o posant genolleres als calçons, perquè tots eren terriblement durs de genolls» (pàg. 85)

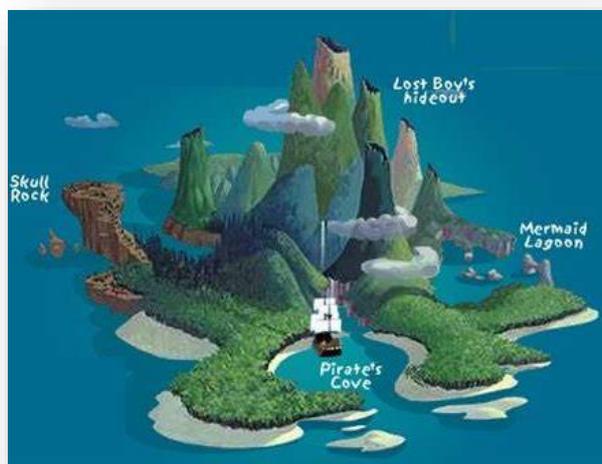

40. Tant els nois perduts com els pirates desitgen, de totes totes, tenir una mare. Per què?

41. Per a vosaltres, què és una mare? Què representa?

42. En finalitzar el capítol 7 el narrador es mostra insegur a l'hora de triar una història per il·lustrar les aventures dels nois i la Wendy a l'illa de Mai-més. En descarta moltíssimes. Inventeu el contingut d'alguna d'aquestes històries i expliqueu-la als companys. La proposta que us fem és que us agrupeu de tres en tres a l'aula i us repartiu els enunciats que corresponen a cada història que haureu d'elaborar:

1. L'atac de nit dels pellroges a la casa sota terra.

2. El pastís enverinat dels pirates.
3. L'ocell Meravella.
4. La Dringuets s'endú la Wendy a terra ferma.
5. En Peter Pan i els lleons.
6. L'aventura del Barranc.
7. Quan en Peter canvia de bàndol enmig de la batalla.

Un cop hagueu triat la història que elaborareu, n'haureu de triar el format (còmic, conte, teatre d'ombres xineses, teatre de titelles, etc.) amb el qual la compartireu amb la resta de companys i companyes.

Seguiu les instruccions del docent per treballar-hi.

AVENTURES I SECRETS (capítols 8-11)

43. Als capítols vuit, nou i deu s'expliquen la història del llac i la de l'ocell, que es troben entrelaçades. Transformeu aquests tres capítols en un relat visual. Per això, haureu de seguir les indicacions següents:

1. Feu un resum dels tres capítols en vuit oracions, tot seguint l'esquema següent:

SITUACIÓ INICIAL (1 oració)

FET DESENCADENANT (1 oració)

COMPLICACIÓ (3 oracions)

RESOLUCIÓ DEL CONFLICTE (1 oració)

SITUACIÓ FINAL (1 oració)

CONCLUSIÓ (1 oració)

2. Escriviu un guió del relat seguint aquest esquema:

Escena 1

Frase del resum (text narratiu).

Disseny del dibuix que millor il·lustri el text seleccionat.

Tipus de **pla previst** (general, sencer...).

3. Dissenyeu vuit escenes per explicar la història del llac.

4. Feu el muntatge audiovisual amb l'ajut d'eines digitals d'edició de vídeo ([Movie Maker](#), per exemple)

5. Enregistreu l'àudio corresponent al text i inseriu-lo en el muntatge.

44. Què en penseu de la relació entre en Peter i la Wendy? Comenteu l'escena del capítol desè en el qual la noia li explica els seus sentiments. Quina és la reacció d'ella davant la resposta d'en Peter Pan? Creieu que aquest fet és important en el desencadenament dels fets que se succeeixen?

45. Al capítol onzè, en Peter Pan diu a la Wendy que està «equivocada amb les mares» (pàg. 121). Per què fa aquesta afirmació? Quin és el secret que confessa? Quina importància té en la història?

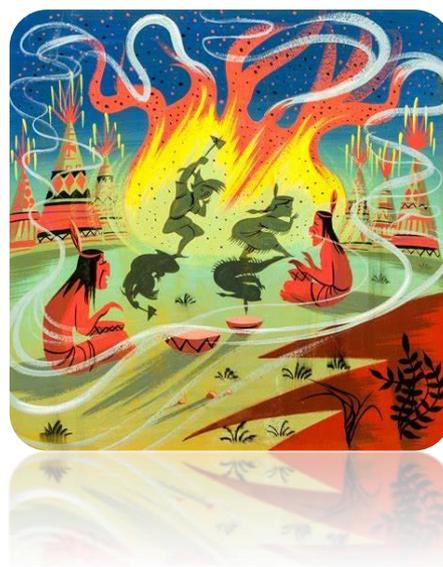

LA BATALLA FINAL (capítols 12-15)

46. Què és un codi d'honor? Busqueu el terme al diccionari i afegiu la definició al vostre glossari. Quina és la regla no escrita que trenquen els pirates en el capítol dotzè?

- a) Creieu que n'hi ha, de regles, a la guerra?
- b) Quina és la reacció dels pellroges davant d'aquesta traïció? Per què ho fan?
- c) Feu un llistat de les fatalitats i enganys que condueixen a la victòria del Ganxut i els pirates. Com aconseguix el capità pirata accedir a la caseta sota terra?

47. La Dringuets se sacrifica per salvar la vida d'en Peter. Però, com aconseguix el noi que no mori enverinada? Quina mena de recurs us sembla que ha utilitzat l'autor?

48. Ordeneu els següents esdeveniments per repassar com en Peter i els nois perduts vencen els pirates per sempre més.

- ✚ El capità pirata intenta, sense esperança, acovardir en Peter Pan i prova de calar foc al polvorí per fer saltar el vaixell pels aires.
- ✚ La Wendy s'adona que és tardíssim i posa tots els nens a dormir a les lliteres dels pirates.
- ✚ Els pirates s'enduen els nois perduts i la Wendy al vaixell dins la caseta de la noia.
- ✚ En Jas el Ganxut mana als pirates que tanquin els nens a la cabina perquè el gallet els mati.
- ✚ Els pirates no estan d'acord amb les decisions del capità i comencen a amotinar-se.
- ✚ El cocodril segueix en Peter Pan, que va imitant el tic-tac del rellotge que aquest s'havia empassat.
- ✚ Els nois descobreixen que en Peter Pan ha arribat per salvar-los.
- ✚ Just quan els nens i la Wendy són a punt de passar pel tauló, en Ganxut sent el tic-tac terrible del cocodril. Cau mort de por i demana als pirates que l'amaguin.
- ✚ El capità neda content cap al cocodril i una mort segura perquè en Peter, per fi, ha demostrat males maneres.
- ✚ En Peter salva la Wendy d'amagat i ocupa el seu lloc al pal major, embolicat amb la capa d'ella perquè no el descobreixin.
- ✚ En Peter Pan s'amaga a la cabina del capità i va matant els pirates un per un.
- ✚ Els pirates pretenen llançar la Wendy per la borda i en Peter Pan els sorprèn.
- ✚ En Peter Pan clava una puntada de peu al Ganxut i el fa caure per la borda al mar.
- ✚ Els pirates lliguen la Wendy al pal major del vaixell.

EL RETORN A CASA (capítols 16 i 17)

49. Què fan el senyor i la senyora Darling mentre els fills són fora? Com viuen aquesta desaparició sobtada?

50. L'autor, al llarg de les primeres pàgines del capítol 16, critica el comportament i l'actitud de la senyora Darling? Per què afirma que les dones no tenen sentit comú? Comenteu primer en petits grups si ho diu de debò o és irònic. Després compartiu les vostres idees amb la resta de la classe.

51. Després de vèncer els pirates, els germans Darling i els nois perduts retornen a Londres, però en Peter Pan vol evitar que trobin la finestra oberta. Quin és el seu pla? Què el fa canviar de parer finalment?

52. Wendy torna amb els seus germans a Londres, mentre Peter Pan torna a l'illa de Mai-més. El temps a Londres passa i l'autor, en el capítol final, ens mostra les diferències entre l'espai real i el fantàstic i les conseqüències que tenen per als personatges.

En Peter apareix un dia a l'ampit de la finestra de la Wendy. Segueix igual, amb les dents de llet, i l'esperit i el cos d'un nen. Però, com han canviat els nois perduts? I la Wendy?

Us sembla un final adequat? Per què?

A large, empty rounded rectangular box with a green border, intended for the student to write their answer to the question.

Ara que sabeu com acaba la novel·la, penseu un final alternatiu i escriviu-lo. Després, enregistreu-vos llegint el text en veu alta, com si fos l'últim capítol d'un audiollibre.

Si voleu fer una bona lectura en veu alta heu de tenir en compte aspectes com el ritme, l'entonació, la postura, la pronunciació, el to i alguns altres elements. Per aprendre'n i millorar, visualitzeu aquest [vídeo-taller](#) i agafeu moltes idees!

DESPRÉS DE LA LECTURA

DESPRÉS DE LA LECTURA

LA LITERATURA FANTÀSTICA

53. Com ja sabeu i hem comentat abans que comencéssiu a llegir, *Peter Pan* és una de les lectures clàssiques del gènere fantàstic més versionades que hi pugui haver. De fet, la seva pròpia gènesi es va coure a foc lent ja que el seu creador va anar reelaborant la història durant una vintena d'anys. Acabada la lectura, quins elements fantàstics hi destrieu? Relacioneu totes dues columnes i en localitzareu els principals:

Elements presents en el gènere fantàstic:

- Màgia d'alguns objectes.
- Atributs màgics d'alguns personatges.
- Éssers meravellosos.
- Fets impossibles en la realitat.
- Món màgic llunyà i intemporal.
- ...

1. L'illa de Mai-més.
2. Peter Pan pot volar.
3. Peter Pan és un nen que no creix mai.
4. Fades, sirenes, l'ocell meravella...
5. Les estrelles parlen guspirejant.
6. El bes/botó salva la vida de la Wendy.
7. ...

Quins altres elements meravellosos que apareixen hi podríeu afegir?

LA VEU NARRATIVA

Un dels aspectes que crida l'atenció un cop comenceu a llegir l'obra és la veu del narrador, aquell qui explica la història. Perquè us hi pugueu fixar bé i en sapiguen una mica més, aquí en teniu quatre idees generals:

<p>El narrador en 3a persona. No forma part dels fets que succeeixen. Els pronoms que s'utilitzen són ell, ella, ells i elles.</p>	Narrador omniscient	És aquell que ho sap tot dels personatges i de la història. Passat, present i futur dels protagonistes.
	Narrador objectiu	Actua com una càmera fotogràfica. Només explica el que veu i es manté al marge de la història.
<p>El narrador en 1a persona. Els pronoms que s'utilitzen són jo i nosaltres.</p>	Narrador protagonista	Forma part de la història. És el personatge protagonista principal de la història. Els fets que van passant a la història li succeeixen a ell.
	Narrador testimoni	És un altre personatge que actua com a testimoni dels fets. En cap cas és el protagonista de la història.

54. Un cop situats, fixeu-vos en els següents fragments del llibre i indiqueu el tipus de narrador de què es tracta. Reflexioneu també sobre els motius i els efectes d'aquesta elecció:

«Si vosaltres poguéssiu estar desperts (però naturalment no podeu), veuríeu la vostra mare fent això, i ho trobaríeu molt interessant: és com endreçar calaixos.» (capítol 1, pàgina 13)

«La dona es va sobresaltar amb un crit: va veure el noi i, d'alguna manera, va saber de seguida que era en Peter Pan. Si tu, o jo, o la Wendy haguéssim estat

allí, hauríem vist que el noi s'assemblava molt al bes de la senyora Darling». (capítol 1, pàgina 18)

«Quina aventura hem de triar? La millor manera serà treure-la a palletes.

Hem tret palletes i ha guanyat la història del llac. Això ens fa pensar que hauria estat molt bé que haguessin guanyat l'aventura del Barranc, o la del pastís, o la de la gran fulla de la Dringuets. És clar que podríem tirar sorts de bell nou fins que sortís la millor de totes tres. Això no obstant, és més honest quedar-nos amb la del llac». (capítol 7, pàgina 89)

Per ajudar-vos a reflexionar:

Verbs i persona gramatical	Pronoms personals	Marques del narrador	Conclusions

55. Com bé haureu vist, de vegades el narrador d'aquesta història intervé directament en el conte, interpellant directament el lector a través de fórmules típiques de la llengua oral. Subratlleu-les en els fragments que teniu a continuació. Per què creieu que ho fa?

«Així és que va decidir plegar l'ombra i posar-la curosament dins un calaix fins que tingués l'oportunitat adequada per dir-ho al seu marit. Ai las!» (capítol 2, pàg. 20)

«Aquest és l'home terrible amb qui Peter Pan s'ha d'enfrontar. Qui guanyarà?» (capítol 5, pàg. 62)

«Immediatament, els nens perduts... Però on són? No hi són aquí. Els conills no haurien desaparegut més de pressa que ells.» (capítol 5, pàg. 64)

Però us penseu que la Driguets va estar agraïda a la Wendy per aixecar el seu braç? Oh no! Hauria desitjat pessigar-la molt més.» (capítol 6, pàg. 74)

«El Ganxut, us en recordeu? S'havia burlat dels nois perquè pensaven que necessitaven un arbre per a cada un.» (capítol 7, pàg. 82)

LA TIPOLOGIA TEXTUAL

56. Hem detallat alguns dels elements fantàstics de la novel·la i la veu del narrador, però com s'organitzen els fets que ens explica J. M. Barrie?

Com en tots els relats, hi ha descripcions de personatges, diàlegs que fan avançar l'acció i narracions que ens detallen què fan i què succeeix als personatges. Sabríeu relacionar els fragments de la novel·la amb la tipologia textual a la qual pertanyen?

El **text narratiu** serveix per explicar-nos unes accions o uns fets, que poden ser reals o imaginaris, i que es desenvolupen en un temps i en un espai determinats. Aquests fets estan relacionats i constitueixen una història.

El **text descriptiu** presenta i explica detalladament com són les persones, els animals, els objectes, els llocs, els ambients...

El **text dialogat** és un intercanvi de missatges orals o escrits produïts per dues o més persones. Els interlocutors –emissor i receptor– van alternant la seva funció.

Hi havia una altra llum a la cambra, ara; mil vegades més brillant que els llumets de nit [...] anava vestida exquisidament amb una fulla seca, tallada curta i quadrada, a través de la qual se li veia la figura amb tota claredat. (capítol 3, p. 30)

- Ei John, mira el llac!
- Wendy, mira les tortugues que enterren els ous a la sorra!
- John, veig el teu flamenc amb la cama trencada!
- Mira, Michael, la teva gruta! (capítol 4, p. 51)

L'aigua pujava tranquil·lament fins que li va tocar els peus i, per passar el temps fins que l'engolís finalment, va observar l'única cosa que es movia damunt el llac. Primer es va pensar que era un bocí de paper, potser part de l'estel, i es preguntava vagament quant de temps trigaria a arribar a la vora. (capítol 9, p. 106)

57. A continuació, fullegeu vosaltres les pàgines del llibre i localitzeu algun fragment de cada tipus. Justifiqueu per què són representatius de cadascuna de les tipologies textuais que hem vist.

Text narratiu (capítol __, pàgina __):

Text descriptiu (capítol __, pàgina __):

Text dialogat (capítol __, pàgina __):

LES IL·LUSTRACIONS DE MABEL LUCIE ATWELL

Mabel Lucie Atwell va ser una il·lustradora i artista de còmic anglesa molt coneguda. Els dibuixos que feia, sobretot de nens i bebès dolços, bufons i delicats, van aparèixer en moltes postals, anuncis, calendaris, rètols, llibres i figures d'inicis del segle XX. Entre altres, va il·lustrar clàssics infantils com ara *Alicia al país de les meravelles* (1911), *Contes de fades Hans Andersen* (1914), *The Water Babies*, de Charles Kingsley (1915) i també una edició de *Peter Pan i Wendy* (1921).

58. Relacioneu aquestes il·lustracions de *Peter Pan* realitzades per Mabel Lucie Atwell (1921) amb els moments de la lectura als quals corresponen:

A mermaid caught Wendy.

"They are the children who fall out of their perambulators."

The Pirate Ship. When he had killed Wendy.

L'ESTRUCTURA DE LA NOVEL·LA

Ara que ja hem revisat alguns dels moment rellevants de la lectura, cal que reflexioneu una mica sobre com està construïda. Com ja us hi haureu fixat, l'obra es divideix en 17 capítols i la seva estructura correspon a la clàssica del text narratiu. Recordem-la!

Els textos narratius solen presentar una estructura lineal que consisteix a explicar els fets seguint un ordre cronològic en tres parts: **plantejament, nus i desenllaç.**

Plantejament
S'introdueixen els personatges principals, el context i quin és l'objectiu d'aquests personatges.

Nus
Els personatges van apropant-se al seu objectiu. L'acció avança perquè cada fet en té un altre com a conseqüència.

Desenllaç
L'acció acaba amb la consecució o no de l'objectiu fixat. En tot cas, es produeix un fet que tanca l'acció.

59. Classifiqueu a la taula la correspondència entre cada capítol i aquestes parts i feu-ne un breu resum d'una o dues oracions com a màxim. Ajudeu-vos dels títols, per fer memòria:

ESTRUCTURA	Capítol (número i títol)	Resum (1, 2 oracions)
Plantejament		
Nus		
Desenllaç		

És habitual, per tal de desenvolupar amb èxit la trama, que els escriptors facin servir tècniques diverses per alterar la seqüència cronològica de la història. De fet, aquests recursos també són molt habituals en el cinema.

La tècnica de **l'analepsi, salt enrere, o *flashback***, en anglès, trasllada l'acció al passat per tal d'explicar detalls de la vida d'algun personatge important que ajudi a seguir la trama.

En canvi, la **prolepsi o salt endavant** és un recurs narratiu que consisteix a interrompre la línia temporal del relat per donar a conèixer als lectors un fet que es produirà en el futur.

60. Fixeu-vos en els fragments següents i indiqueu si es tracten de digressions en el temps cap al passat (analepsi) o cap al futur (prolepsi):

- a) Naturalment, vivien al número 14 i, fins a l'arribada de la Wendy, la seva mare en va ser senyora i majora. [...] El dia que el senyor Darling la va conquerir, [...] (capítol 1, pàg. 9)

b) Quina altra cosa podia fer la pobra. Wendy? [...] Encara no sabia que la Dringuets l'odiava amb l'odi ferotge d'una dona de veritat. I així, atordida i vacil·lant en el vol, va seguir la fada cap a la seva perdició. (capítol 4, pàg. 57)

c) I damunt el llit hi havia en Peter profundament adormit.

Ignorant de la tragèdia que hi havia hagut a dalt, en Peter havia continuat tocant el flabiol; però per poc temps després que els nois se n'haguessin anat. (capítol 12, pàg. 137)

d) Seien així, nit rere nit, recordant aquell fatal divendres, [...] (capítol 2, pàg. 20)

e) I, si no hi hagués estat present [el Ganxut], no hauria descobert el secret de l'Slightly i, sense aquest secret no hauria pogut més tard atemptar esbojarradament contra la vida d'en Peter. (capítol 12, pàg. 135)

61. Recordeu que hem vist que el narrador sovint interpel·lava els lectors? Tot i que, com a novel·la que és, el text que predomina és el narratiu, tot el relat es troba esquitxat de marques i recursos més propis de la llengua oral que d'un text escrit. Sembla com si J. M. Barrie, en realitat, ens expliqués un conte de fades. De fet, i com ja sabeu, l'origen de l'obra va tenir molt a veure amb les històries fantàstiques amb què encisava contínuament els germanets Llewelyn Davies, amb qui es trobava als jardins de Kensington.

Però, quines són les tècniques amb què farceixen els bon contistes o rondallaires per tal de així mantenir l'atenció del públic, infantil o adult, i provocar l'embadaliment i l'interès perquè segueixin amb atenció els fets que s'expliquen? Doncs molts dels que ja hem vist i analitzat fins ara, com ara les crides al lector, les repeticions, els avançaments i els retrocessos en l'acció, per exemple.

Un moment il·lustratiu d'aquestes tècniques el trobem en l'escena de la "quasi-mort" de la Dringuets (capítol 13, pàg. 142). Torneu a llegir l'escena amb calma i responeu a les preguntes.

- a) Com aconseguix en Peter salvar la fada gairebé morta pel verí que ha ingerit?
- b) A qui demana ajuda?
- c) Per què s'aturen els aplaudiments i els xiulets?

62. Un dels elements més característics del llenguatge oral són les onomatopeies, una **classe especial d'interjeccions** que imiten lingüísticament sons naturals o que evocuen moviments d'objectes. Per exemple: catacrac, zumzeig o meu.

- a) Quines són les onomatopeies que trobem en el relat de Barrie? Relacioneu cada paraula amb el soroll al qual s'associa i qui el fa:

ONOMATOPEIA	SO (què recorda)	QUI EL FA?
Tic-tac		
Dringuets		
Escataineig		
Lladruc		

- c) Quines altres onomatopeies tradicionals coneixeu? Completeu aquesta taula:

ONOMATOPEIA	A què es refereix?
Raucar	
	esternut

ONOMATOPEIA	A què es refereix?
nyigo-nyigo	
plaf	
	truc a la porta
renillar	
	so que fa el colom
...	

Quantes més sou capaços d’afegir? Feu un concurs a la classe a veure qui en sap més que ningú!

63. Un cop analitzats els elements principals de l’estructura del text narratiu, ara us demanem que inventeu vosaltres una petita història seguint aquest model estructural. Redacteu primer el text i després animeu-vos a presentar-lo de manera diferent o original, enregistreu un audiollibre o un podcast, feu una representació mitjançant ombres xineses o bé creu el vostre propi llibre amb l’aplicació [bookcreator](#), per exemple. Sobretot deixeu via lliure a la imaginació, la fantasia i la creativitat!

ELS PERSONATGES

Els fets narrats es troben protagonitzats per uns éssers ficticis, això és, que no existeixen fora de la narració, encara que estiguin caracteritzats de manera més o menys realista. Són els personatges, inventats i caracteritzats per la ploma de l'autor, i als quals reserva una funció determinada segons el paper que tenen en el relat.

Segons la importància que la seva presència té en el desenvolupament de l'argument, els **personatges** poden ser:

Personatges principals: són els que intervenen en l'acció amb més intensitat i tenen una influència decisiva en el desenvolupament de la història i en el desenllaç. Protagonista/antagonista o adversari.

Personatges secundaris: són els que intervenen poc en el transcurs de la narració o bé ho fan amb una certa intensitat, però en pocs episodis. Distingirem entre els personatges col·laboradors del protagonista o de l'antagonista i també els purament decoratius, això és, que no desenvolupen cap funció concreta en la trama.

64. Amb l'ajuda d'alguna eina digital que coneguis, com ara [genially](#), [mindmup](#), [bubbl.us](#), [onodo](#), etc., crea un sociograma amb els personatges que us ajudi a visualitzar quin paper tenen en la història i quines relacions estableixen entre ells.

65. Trieu cinc adjectius a través dels quals caracteritzeu els personatges següents:

Peter Pan

Wendy

Jas el Ganxut

66. Quines d'aquestes afirmacions sobre Peter Pan són falses? Corregeix-les i tindràs una acurada caracterització del personatge!

- Per a Peter, el que imagina és totalment real, és a dir, ficció i realitat són la mateixa cosa. Per exemple, a l'hora de menjar no se sap mai quan es tracta d'un àpat de debò o de broma. Tot depèn del que li vingui de gust.
- Està enamorat de la Wendy, per això se la vol endur a l'illa amb ell.
- En Peter sap perfectament què és, però, quan a l'habitació d'ella, Wendy li proposa de fer-li un petó, ell allarga la mà.
- Recorda totes les coses i les persones amb molta facilitat perquè té molt interès en tot el que l'envolta.
- En Peter no té mare ni vol tenir-ne.
- Aprecia molt les fades, sobretot la Dringuets, perquè li fa molta companyia.
- És molt gallet i presumtuós. És el capità de la terra de Mai-més. La seva arma és el punyal i es dedica a matar pirates.
- Wendy i Peter representen el rol de mare i pare dels nois perduts.
- Peter Pan mata en Jas el Ganxut d'una estocada amb l'espasa.
- Peter es nega a ser adoptat pels Darling perquè vol seguir divertint-se i no tenir responsabilitats.
- Va a buscar la Wendy cada primavera perquè faci dissabte de la casa per sempre més.

Indiscutiblement, els protagonistes principals de la novel·la són Peter i Wendy.

Tot i que nosaltres coneixem el llibre com a *Peter Pan*, el cert és que una de les primeres versions del llibre, que Barrie va anar reescrivint contínuament al llarg dels anys, es titulava justament *Peter Pan i Wendy* (1911). I estava basada en l'exitosa obra teatral que Barrie havia estrenat el 1904 i que el públic desitjava veure convertida en llibre.

67. D'acord amb això, i després de llegir aquest quadre informatiu, quin dels dos protagonistes de la història diríeu que és més complex? Per què? Justifiqueu-ho amb algun fragment textual.

D'altra banda, en funció dels **aspectes físics i els psicològics**, d'acord amb la intenció del que es vol narrar, distingim entre:

Personatges complexos o rodons: modifiquen la seva manera de pensar i d'actuar al llarg de la narració. Per això també se'n diuen personatges dinàmics, perquè la seva conducta canvia i evoluciona. Són personatges imprevisibles, que poden sorprendre el lector.

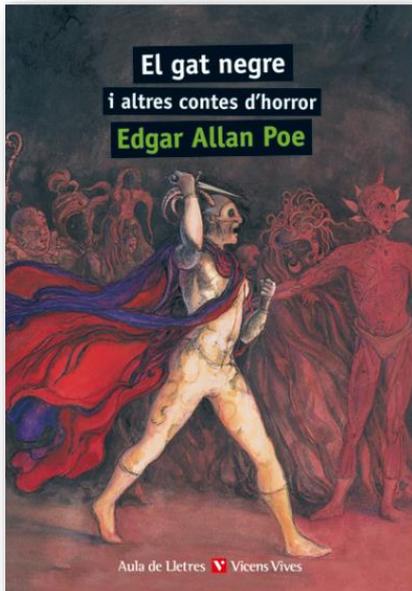
Personatges senzills o plans: actuen i pensen sempre igual al llarg de la narració. Per això també reben el nom de personatges estàtics, ja que la seva conducta no canvia ni evoluciona. Són personatges previsibles i no sorprenen el lector.

68. Tornant al capítol de la història del llac, hi ha un moment en què Peter Pan respon les preguntes que en Jas planteja sense pensar en les conseqüències que tot plegat pot tenir (capítol vuitè, pàg. 99 i 100). De fet, això ens recorda molt una de les escenes finals del relat «El gat negre» d'Edgar Allan Poe.

a) Llegiu aquest resum del fil de la història:

En aquest relat, narrat en primera persona, el protagonista explica la seva peculiar relació amb un gat negre, "Plutó", que esdevé una mena d'aliat i alhora enemic en la relació amb la muller. Endut per la "lleï de la Perversitat", el mata, però n'adopta un altre, també negre i borni, que l'indueix, segons el narrador, a assassinar la seva pròpia muller. Un dia, la dona del narrador l'acompanya al soterrani de casa i el gat els segueix en el descens per les escales, de manera que gairebé fa caure de cap el narrador-protagonista. Aquest, boig de ràbia, intenta clavar un cop de destral al gat, però l'esposa l'atura, la destral pivota, se li enfonsa al

cap i la mata. El narrador empareda el cos de la víctima al soterrani i busca el gat per matar-lo. No el troba, però dorm tranquil, malgrat el crim. Dies més tard, un grup de policies se li presenten a casa per fer-li preguntes. Ell els acompanya al soterrani amb la serenitat de l'innocent, ben segur de l'amagatall del cadàver i sense por de ser descobert.)

b) A continuació, llegiu el fragment següent i compareu-lo amb la resposta de Peter Pan a la història del llac:

«Quatre dies després d'haver estat comès l'assassinat, es va presentar inesperadament a casa un grup d'agents de policia, que va procedir a fer de nou un rigorós examen de l'immoble. Segur, però que l'amagatall era impenetrable, no vaig experimentar cap inquietud.

Els agents em demanaren que els acompanyés durant l'escorcoll. No van deixar cap racó per revisar. Al final, per tercera o quarta vegada, van baixar al celler. A mi no se'm va moure ni un múscul.

El meu cor batejava tranquil·lament, com el de l'home que reposa en la innocència. Vaig recórrer el soterrani de cap a cap. Amb els braços plegats sobre el pit, em passejava amb indiferència amunt i avall. La policia va quedar satisfeta i es disposava a marxar. La joia del meu cor era massa intensa per ser reprimida. Em moria de ganes de dir una paraula, una sola paraula, en expressió de triomf i fer doblement segura la seva convicció respecte a la meva innocència.

- Cavallers -vaig dir, finalment, quan els agents pujaven l'escala-, m'alegro d'haver esvaït les vostres sospites. Us desitjo bona salut i una mica més de cortesia. Dit sigui de passada, cavallers, aquesta..., aquesta és una casa ben construïda (amb l'afany de dir alguna cosa amb naturalitat, amb prou feines sabia què m'empatollava). Puc assegurar que aquesta és una casa excel·lentment construïda. Aquests murs..., us n'aneu, cavallers?

Aquests murs són d'una gran solidesa. Aleshores, deixant-me portar pel frenètic orgull, vaig colpejar fortament, amb un bastó que duïa a la mà, damunt aquella paret d'obrar darrere la qual descansava el cadàver de l'esposa del meu cor. (...)

Tan bon punt es va perdre en el silenci el ressò dels cops, em va respondre una veu des del fons de la tomba! (...)

Durant un moment, els agents restaren parats a l'escala, perquè el terror els havia deixat paralyzats. Tot seguit, una dotzena de braços robustos atacaven la paret, que es va desplomar de cop. (...)

El gat negre, Edgar Allan Poe (Traducció Jordi Arbonès, Vicens Vives)

d) Llegiu ara amb més deteniment el text anterior i ompliu les taules següents:

Substantius que apareixen en el text	Distribució dels substantius segons a qui es refereixen			Conclusions
	polícies	narrador	l'espai o l'acció	

Substantius que apareixen en el text	Distribució dels substantius segons a qui es refereixen			Conclusions
	policies	narrador	l'espai o l'acció	

Adjectius que apareixen en el text	Distribució dels adjectius segons a qui es refereixen			Conclusions
	policies	narrador	l'espai o l'acció	

69. Redacteu un text que englobi les conclusions de les observacions que heu realitzat en les graelles i relacioneu-ho amb la qüestió inicial:

ITINERARI DE LECTURA

70. En la selecció de capítols que hem realitzat en aquesta segona part en què dividim l'apartat «Durant la lectura» es dona molta importància als espais: la descripció de l'illa, la caseta que els nens construeixen per a la Wendy, la casa sota terra d'en Peter Pan i dels nens perduts... Així doncs, us proposem que, partint de les descripcions detallades que trobareu en aquest bloc de capítols (4-7), construïu les maquetes d'aquests espais per tal de muntar, en acabar el llibre, l'itinerari de la lectura de Peter Pan.

Us proposem que seguïu aquests passos importants:

1. Distribuïu-vos, amb el vistiplau del o de la docent, en grups de tres persones i repartiu-vos quina maqueta farà cada grup.
2. Preneu nota dels elements descriptius en què es basa el vostre grup per elaborar la maqueta que us pertoca i justifiqueu breument les decisions que preneu per recrear aquest espai.
3. Podeu començar a construir les maquetes partint d'una capsa de sabates, tubs de cartró o similar.
4. Espremeu la imaginació i utilitzeu tots els recursos i materials al vostre abast per crear el mobiliari, els detalls que calguin (cartró, plàstics o altres materials reciclats, botons, pasta de modelar, papers de colors...).

71. Caldrà que recopileu aquestes feines i que en prepareu una exposició en algun espai del vostre centre. Per això haureu de:

- ✚ Trobar un espai al centre per fer l'exposició.
- ✚ Pensar on col·locar les diferents maquetes i com distribuir-les per l'espai.
- ✚ Pensar si us cal materials accessoris (alguna tela per cobrir taules i cadires, etc.).
- ✚ Acompanyar cada maqueta amb uns paperets de la mateixa mida i format i que segueixen el mateix esquema: Títol de l'espai, breu descripció de l'espai, frase de l'obra que expliqui algun fet que s'hi desenvolupa.
- ✚ Triar un parell de persones per fer l'itinerari guiat de l'exposició a la resta de grups de l'institut. Entre tots elaboreu el guió per presentar l'obra de *Peter Pan* als visitants.
- ✚ Evidentment també teniu la possibilitat de fer maquetes virtuals d'aquests espais amb eines informàtiques i introduir-les a l'exposició.

FEM UN BIBLIOTRÀILER?

Una de les activitats clàssiques de síntesi de lectura és realitzar un bibliotràiler. Sabeu què és? Potser n'heu realitzat algun anteriorment.

El bibliotràiler és un contingut audiovisual que actua de suport en la campanya de promoció d'un llibre. Va aparèixer als Estats Units a finals de la dècada dels noranta i a les nostres terres no va arribar fins l'any 2006. Des de llavors, l'estil d'aquest contingut audiovisual s'ha fet cada cop més heterogeni.

L'objectiu final del bibliotràiler és convèncer els lectors potencials que val la pena llegir el llibre en qüestió. No expliqueu més del compte, només oferiu-ne un tastet.

Els materials que trobareu en [aquest enllaç](#) us poden ajudar a acabar d'entendre millor en què consisteix. A més, teniu uns quants exemples que us poden servir de model.

Abans de començar a preparar el vostre, però, compararem el de la versió cinematogràfica dirigida per Hogan el 2003 i el de l'editorial Edelvives per entendre'n bé el funcionament:

[Tràiler de Peter Pan \(Hogan, 2003\)](#)
[\(en anglès, sense subtítols\)](#)

L'editorial Edelvives n'ha preparat aquest que podeu veure [aquí](#).

72. Després de visionar els documents, completeu la taula:

Escenes	Peter Pan (2003). Descripció.	Música, efectes sonors, veu en off i text.	Justificació
Escena 1	John i Wendy juguen amb un soldat i els pares es queixen.	Música orquestral dinàmica.	Reflecteix la imaginació dels germans i els moments de diversió als quals els pares posen límits.
(...)			

Escenes	Edelvives. Descripció.	Música, efectes sonors, veu en off i text.	Justificació
(...)			

73. Un cop tingueu això enllestit, reflexioneu:

- a) Com ha de ser un bibliotràiler?
- b) Quins elements tenen en comú els dos bibliotràilers que heu visionat? I quines són les diferències? Quins elements que no s’hagin inclòs en cap dels dos fragments audiovisuals us hauria agradat veure?

74. Ara ja podeu començar a dissenyar el vostre audiovisual. Tingueu en compte aquests aspectes bàsics del contingut del bibliotràiler:

BookTrailer

1. Penseu en el que us ha atrapat més del llibre. Escriviu una llista amb els cinc aspectes que més us han atrapat.
2. Reflexioneu sobre el punt de vista des del qual voleu explicar la història: el punt de vista d'en Peter Pan, el de la Wendy, el d'en John o el d'en Michael...
3. Feu una llista de les qualitats del personatge triat.
4. Impregneu l'audiovisual de les qualitats del personatge triat per explicar la història. Per exemple, si heu triat parlar des de la visió de Jas el Ganxut segurament el bibliotràiler serà fosc, intrigant, misteriós, angoixant...
5. Penseu per a quina edat està adreçada la filmació.
6. Busqueu paraules clau que cridin l'atenció. Escriviu oracions que parlin del llibre tot cridant l'atenció però sense que revelin elements clau de l'obra.
7. Feu preguntes per captar l'atenció, però sense donar-ne la resposta.
8. Penseu i feu un dibuix, o prepareu un teatrí d'ombres xineses, o penseu en altres tècniques... per realitzar cada una de les escenes. Reflexioneu també sobre què escriureu i com ho redactareu. Si cal que cerqueu imatges o fer vosaltres alguna il·lustració, etc.
9. Feu un esborrany de l'*storyboard*, un guió il·lustrat que us serà molt útil com a esborrany a partir del qual podreu reflexionar sobre l'audiovisual que realitzareu. Reproduïu les graelles al voltant dels tràilers comentats però a partir de la vostra proposta).
10. Cerqueu o componeu una música per posar de fons o, si voleu, enregistreu la vostra pròpia veu.

75. Utilitzeu aquesta taula per orientar-vos a l'hora de fer el guió il·lustrat:

Escenes	Descripció	Música, efectes sonors, veu en off i text.	Justificació

REFLEXIONS TEMÀTIQUES

Reprenem en aquest punt algunes de les qüestions que hem anat plantejant al llarg d'aquesta guia. Reflexioneu uns minuts individualment i després poseu en comú aquestes qüestions mitjançant una conversa oberta a l'aula.

76. La història de Peter Pan s'ha convertit en un mite modern que dona nom a una síndrome psicològica. És la síndrome de Peter Pan. Busqueu-ne informació en aquests enllaços, o en alguna enciclopèdia o un llibre de psicologia, i feu hipòtesis de quina pot ser la relació amb l'obra.

 [La síndrome de Peter Pan. Viquipèdia](#)

 [Què és la síndrome de Peter Pan? \(ITAE Psicologia\)](#)

 [Psicologia domèstica: la síndrome de Peter Pan](#)

77. Responen la següent activitat individualment i discutiu-la de manera oberta a l'aula. Val la pena créixer? Us agrada fer-vos grans? O preferiríeu ser un nen eternament? Per què?

Escriviu un petit text sobre aquest tema:

78. Què en podeu dir dels rols masculins i femenins que es desprenen de la lectura de l'obra? Segur que us heu fixat en el paper que juguen cadascun dels personatges d'acord amb el seu gènere. Així, veiem que la Wendy és tractada com una dama per tota la resta de personatges masculins.

Fins i tot en Jas el Ganxut, a pesar que ho fa amb un posat irònic -víctima rebel de les bones maneres adquirides a l'escola pública de la seva infantesa-, és galant amb ella (capítol 13, pàg.134).

En conseqüència, ens adonem que els personatges masculins, ben educats i amb bones maneres, i fins i tot en Peter Pan, es comporten com a cavallers en tot moment, tal com les seves mares esperarien d'ells. Fins i tot en la mort, com Wendy els recorda al vaixell pirata, quan, morta de por perquè els pirates estan a punt de fer passar els nois per la planxa perquè morin els adreça unes últimes paraules: «Sento que tinc un missatge de les vostres mares de debò per donar-vos i és aquest: "Esperem que els nostres fills moriran com cavallers anglesos." (capítol 14, pàg. 151).

Tot resseguint i fent memòria del comportament d'uns i altres, quin penseu que és el paper que en vida de Barrie es reservava a un i altre gènere? Quin comportament s'esperava dels uns i dels altres? Quines tasques, segons la lectura, són pròpies d'un i altre gènere? Hi esteu d'acord?

Per ajudar-vos a reflexionar-hi, ompliu aquest quadre amb exemples il·lustratius dels rols de gènere que apareixen al relat:

Cavallers (personatges masculins)	Dames (personatges femenins)
El senyor Darling treballa i guanya diners per mantenir la família.	La senyora Darling gestiona la casa i els nens.
Peter no sap cosir.	Wendy ...

- a) Tenint en compte que aquest llibre es va publicar fa més de cent anys, el 1911, creieu que han evolucionat des que Barrie va escriure *Peter Pan*?
- b) Hem parlat abans de la síndrome de Peter Pan, però sabeu que també hi ha la síndrome de Wendy? Quina relació creieu que té amb el personatge?
- c) Repartiu-vos els següents articles en grups de quatre o cinc. Llegiu-los i prepareu-ne una breu exposició a classe. Esteu d'acord amb el que s'hi comenta? A partir de les idees que sorgeixin feu un debat a classe:

- [Reportatge a la Revista El crític: 10 estereotips que s'han colat a les pel·lícules de Disney](#)
- [70 contes per treballar la coeducació i la igualtat de gènere. Entrada al blog de Nati Bergada \(mestra i psicopedagoga\)](#)
- [Heroïnes que ja no esperen un príncep blau. Article de Judith Vives a la Revista Junior Report](#)

[✚ Quan els rols de gènere dels contes queden desfasats. Article d'Aina Pol i Marina Bragós a Vilaweb](#)

79. A continuació teniu dos textos. Llegiu-los amb deteniment i reflexioneu sobre quina relació hi ha entre l'origen del relat de Peter Pan i els fets biogràfics de l'autor, que ja havíem treballat breument a l'apartat «Abans de la lectura».

«Pel que sembla, Barrie no va trobar la felicitat en l'amor. Diuen que somiava a trobar una dona que s'assemblés en tot a la seva adorada mare, però que no la

va trobar mai, ni a Escòcia ni a Londres ni a cap altre lloc. Amb quaranta anys, Barrie s'havia transformat en un home trist. La seva vida li semblava avorrida i envejava els aventurers que es dedicaven a creuar deserts en dromedari o a omplir sacs de perles als mars del sud. Se sentia sol, negat per a l'amor, aterrit per la perspectiva d'una vellesa que preveia solitària, nostàlgic d'una infància que ja quedava lluny... En aquells moments tan difícils, uns nens li van alegrar la vida. Cap a 1897, Barrie tenia un gos Sant Bernat, anomenat Porthos, que treia a passejar cada tarda pels jardins de

Kensington. Aquí és on va començar a coincidir amb els Llewelyn Davies, uns germanets que jugaven al parc acompanyats per la seva mainadera, Mary Hodgson. Barrie es va fer amic dels nens, als quals distreia fent-los ganyotes ridícules, proposant-los jocs sorprenents i explicant-los històries d'indis sigil·losos i pirates penjats, sirenes capricioses i fades esquives.

Barrie visitava la família a diari. Va arribar a convertir-se en un segon pare per als nens, que el cridaven com a "oncle Jimmy". Ell els omplia de regals i els embuixava amb històries de fades i pirates que acabarien configurant la història de Peter Pan. Quan Arthur, el pare dels nens, va emmalaltir greument, Barrie va romandre amb ell fins a la seva mort i posteriorment es va encarregar de

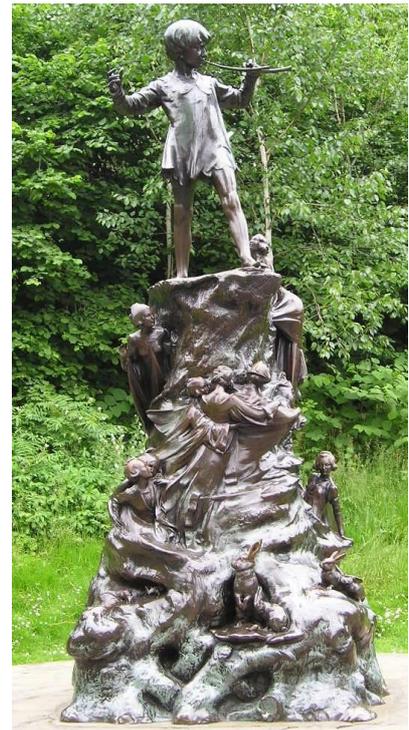

mantenir econòmicament la família. El 1909 va morir Sylvia, la mare, i Barrie va adoptar legalment els nens.

Cap al 1901, en les històries que Barrie creava per als Llewelyn Davies, va començar a aparèixer un nen anomenat Peter Pan que no tenia família, vivia al parc de Kensington, parlava amb les fades i es negava a créixer. Peter representava el plaer d'una vida sense regles, i d'aquí ve que s'anomenés Pan, el nom d'un déu grec molt capriciós que vivia als boscos sense obeir altra llei que la del seu instint. En la figura de Peter, Barrie va projectar emocions molt personals: l'enyorança per la infantesa, l'amor per la fantasia i el menyspreu per les rígides convencions que presideixen la vida burgesa.»

[Fragment de *Peter Pan i Wendy*, Treball de Recerca de Paula Cid Moya (INS Roquetes, Tarragona)]

«Ende no solament va excel·lir en la redacció d'aforismes, també va ser capaç de concebre una cosa que molt pocs escriptors són capaços de fer, una cosa que requereix la inventiva que ell tenia: crear un mite de cap i de nou. El britànic James Matthew Barrie ho havia fet amb *Peter Pan* (1904) quan va crear el mite del nen que no vol créixer. Sempre hi havia hagut infants que havien detectat intel·ligentment que això de ser infant, si la família no passa penes, és molt bon assumpte. Així, en una situació familiar òptima, sense haver de guanyar-se la vida i amb un cos nou de trinca sempre hi ha hagut infants que han detectat que tot plegat és bon assumpte i s'hi haurien volgut quedar per sempre. El sentiment ja existia, el mite que li donés forma, no. Quan James Matthew Barrie li va donar forma imaginativa probablement no ho sabia. Ell pensava en un trauma d'infantesa, quan el seu germà gran, més ben plantat que ell, va morir d'accident patinant sobre el gel hivernal de Londres. La mare va caure en una depressió i el futur escriptor li va dir, amb aquella tendresa tan pròpia dels infants, que ell miraria de substituir el germà mort; intentava, amb aquest gest, pal·liar el dolor de la mare.

I en aquell moment, la resposta innocent i terrible de la mare va provocar el sorgiment del mite perquè va respondre al fill viu: -no podràs, perquè tu creixeràs i ell sempre es quedarà en el meu record amb la mateixa edat-. La impressió que devia causar en aquell vailet una resposta com aquella va provocar en l'escriptor ja adult el sorgiment del mite del nen que no volia créixer. L'origen vivencial del mite, doncs, difereix de l'esperit dels receptors; els receptors del mite el reben i l'interpreten en clau pròpia, en el sentit que a tots ens va fer por la maduresa. Al creador del mite no és que li fes por la maduresa, és que l'amor per la seva mare li exigia l'acte de no créixer per mitigar-li el dolor: Barrie, doncs, havia desitjat ser un infant per sempre per mitigar el dolor de la mare. De fet, al darrer capítol de l'obra, quan Peter Pan marxa amb la filla de Wendy, Barrie dona el nom a la filla i aquest nom no és cap altre que el de la seva pròpia mare en una expressió ben clara de retrobar mare i fill en el món de la ficció, és a dir, la filla de Wendy i Peter Pan, per això Wendy fa tant el paper de la mare assenyada a l'obra, Barrie tenia al cap la seva mare quan pensava en Wendy. Fa servir la imaginació per provocar un retrobament impossible en la vida real. Com acostuma a passar amb la força de la imaginació, la invenció acaba afectant d'alguna manera la realitat i Barrie va donar els drets d'autor de la seva obra a un hospital infantil que pogués salvar altres nens ja que el seu germà no s'havia salvat.»

[Fragment de la [conferència que va fer Josep-Francesc Delgado sobre Michael Ende i la literatura fantàstica](#) (Programa «El Gust per la Lectura», curs 2010-2011)]

80. Per acabar, fem una reflexió final. Reflexioneu sobre aquestes qüestions:

a) Quins valors ètics, estètics, socials transmet la narració?

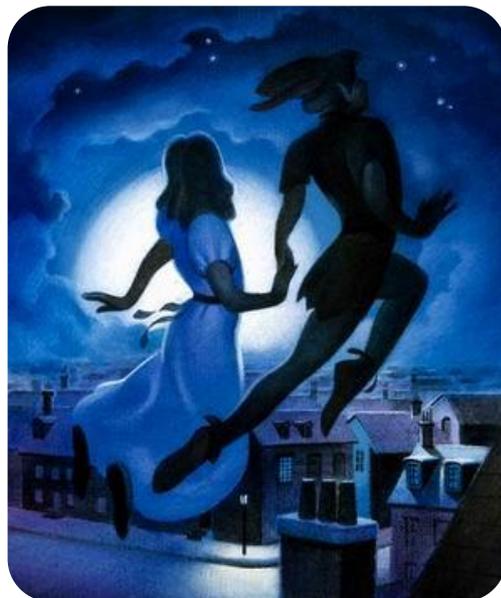
Quadern de l'alumne

b) Considereu que l'autor aconsegueix el seu propòsit? Quin pensu que és?

c) Destaqueu tres coses que us hagin agradat o sorprès de la novel·la.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

- BARRIE, J. M (2019): *Peter Pan*. Editorial Labutxaca.
- CARNER, Josep (1957): «A un bes frustrat», dins de la secció 'Ofrena', del llibre *Poesia*. Quaderns crema.
- CARROL, Lewis(1996): *Alícia al país de les meravelles*. Editorial Empúries.
- LEWIS, C.S. (2016): *Les cròniques de Nàrnia: el lleó, la bruixa i l'armari*. Editorial Estrella Polar.
- POE, Edgar Allan (2006): *El gat negre i altres contes d'horror*. Editorial Vicens Vives. Col·lecció Aula literària, núm. 18.
- STEVENSON, R. L. (2019): *L'illa del tresor*. Editorial Labutxaca.

WEBGRAFIA

- [Alícia al país de les meravelles - Biblioteca Virtual \(diba.cat\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Bibliotràiler sobre Peter Pan, edició en castellà de l'editorial Edelvives](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Concurs de bibliotràilers.cat per a joves de 12 a 18 anys.](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Cròniques de Nàrnia: el lleó, la bruixa i l'armari \(mostra de lectura a la pàgina web d'Edicions 62\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Diccionari de la Llengua Catalana. Versió digital.](#) [pàgina web] [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Enciclopèdia catalana. Versió digital.](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]

- [Època victoriana - Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure \(wikipedia.org\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Himne Homèric XIX. A Pan | De Troia a Ítaca](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [James Matthew Barrie - Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure \(wikipedia.org\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Heroïnes que ja no esperen un príncep blau. Article de Judith Vives a la Revista Junior Report](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [La tribu de Catalunya Ràdio - Psicologia domèstica: el síndrome de Peter Pan \(ccma.cat\)](#), [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Les figures retòriques \(text-lagalera.cat\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [L'illa del tresor - Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure \(wikipedia.org\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Michael Ende: les formes fantàstiques del pensament: Conferència de Josep-Francesc Delgado en el marc del Programa «El Gust per la Lectura», curs 2010-2011\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Peter Pan i Wendy:](#) Treball de Recerca de Paula Cid Moya (INS Roquetes, Tarragona) a la pàgina web dels Premis Recerca UVic [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Quan els rols de gènere dels contes queden desfasats. Article d'Aina Pol i Marina Bragós a Vilaweb](#)
- [Què és la Síndrome de Peter Pan? | Itae Psicologia](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Recursos – Lectura en Veu Alta](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Reportatge a la Revista El crític: 10 estereotips que s'han colat a les pel·lícules de disney](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]
- [Síndrome de Peter Pan - Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure \(wikipedia.org\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]

- [Tràiler de la pel·lícula Peter Pan, de Hogan \(2003\)](#)
- [70 contes per treballar la coeducació i la igualtat de gènere. Entrada al blog de Nati Bergada \(mestra i psicopedagoga\)](#) [pàgina web] [consulta: juliol 2021]

FILMOGRAFIA

- *Dracula* (1992), de Francis Ford Coppola. American Zoetrope i Columbia Pictures. Regne Unit i Estats Units d'Amèrica.
- *El laberinto del fauno* (2006), dirigida per Guillermo del Toro. Warner Bros Pictures Espanya. Coproducció Mèxic/Espanya.
- *El senyor dels anells. La comunitat de l'anell* (2001), de Peter Jackson. WingNut Films, New Line Cinema i The Saul Zaentz Company. Nova Zelanda i Estats Units d'Amèrica.
- *Harry Potter i la pedra filosofal* (2001), de Cris Columbus. Warner Bros i Heyday Films. Regne Unit i Estats Units d'Amèrica.
- *Hook* (1991), dirigida per Steven Spielberg. Amblin Entertainment. Estats Units d'Amèrica
- *I, robot* (2004), dirigida per Alex Proyas. 20th Century Fox. Estats Units d'Amèrica.
- *Joc de trons* (2011), de Jeremy Podeswa, Television 360, Grok! Television, Generator Entertainment, Startling Television i Bighead Littlehead. Estats Units d'Amèrica.
- *La pell freda* (2017), de Xavier Gens. Coproducció Espanya/França. Babieka, Kanzaman, Gran Babieka, Ink Connection, Pontas Film & Literary Agency.
- *Pan* (2015), dirigida per Joe Wright. Warner Bross. Estats Units d'Amèrica.

- *Peter Pan* (1924), dirigida per Herbert Brenon. Paramount Pictures. Estats Units d'Amèrica.
- *Peter Pan* (1953), dirigida per Clyde Geronimi, Hamilton Luske, Wilfred Jackson i Jack Kinney. Walt Disney Productions. Estats Units d'Amèrica.
- *Peter Pan* (2003), dirigida per P. J. Hogan. Universal Pictures. Estats Units d'Amèrica.
- *Star Wars episodi IV: Una nova esperança* (1977), de George Lucas. Lucasfilms. Estats Units d'Amèrica.
- *The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe* (2005), dirigida per Andrew Adamson. Buena Vista Pictures. Regne Unit i Estats Units d'Amèrica.
- *2001: A Space Odyssey* (1968), d'Stanley Kubrick. Metro-Goldwyn-Mayer. Estats Units d'Amèrica.

